

Vlaams
Parlement

vergadering **C237**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 25 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen van de coronacrisis voor het Vlaams opleidingsverlof – 2581 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de coronacrisis op de grensarbeid – 2648 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over opleidingsmogelijkheden voor werkloze zelfstandigen – 2655 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkenden met een hoog risico op armoede – 2662 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de activering van mensen op arbeidsleeftijd in huishoudens waar niemand werk heeft – 2669 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mismatch tussen Vlaamse wijk-werkers en Waalse PWA'ers – 2701 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de studieduurverlenging op de kansen op de arbeidsmarkt – 2726 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse aanmoedigingspremies bij deeltijds tijdskrediet en ouderschapsverlof – 2751 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe generatie sectorconvenanten 2021-2022 – 2765 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over initiatieven om de kmo-portefeuille doelgerichter te maken – 2695 (2019-2020)	30

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een taskforce Ruimtevaart – 2658 (2019-2020)	33
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de dreigende faillissementen bij handelaars – 2723 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kennis bij ondernemers van de uitbreiding van de Winwinlening – 2757 (2019-2020)	39

VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen van de coronacrisis voor het Vlaams opleidingsverlof – 2581 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Mijn vraag gaat over het Vlaams opleidingsverlof in de private sector. Door COVID-19 zijn er tal van opleidingen die niet hebben kunnen plaatsvinden. Gelukkig zijn er oplossingen en is men ook soepel: sommige opleidingen zijn digitaal verdergezet, andere zijn ondertussen fysiek hervat. Als die hervatting voor 1 oktober gebeurt, dan hoeft de werkgever geen nieuwe terugbetalingsaanvraag in te dienen. Er stelt zich wel een probleem, doordat een aantal stopzettingen niet hebben geleid tot een attest voor het volgen van een opleiding. En ook voor opleidingen die pas na 1 oktober hervat worden, stelt er zich geen probleem, omdat daarvoor een nieuwe aanvraag ingediend moet worden.

Is er een mogelijkheid dat stopgezette opleidingen in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld via thuiswerk, toch tot een eindbeoordeling leiden? Het zou gek zijn om een opleiding te starten en die dan niet tot een goed eind te kunnen brengen.

Is er een mogelijkheid om enige soepelheid aan de dag te leggen voor opleidingen die pas na 1 oktober hervat worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uw suggestie uit uw eerste vraag is zeker een mogelijkheid, collega Schauvliege. In de regelgeving staat dat een werknemer moet deelnemen aan de eindbeoordeling om recht te hebben op opleidingsverlof, maar de regelgeving bepaalt niet aan welke voorwaarden een eindbeoordeling moet voldoen. Dat kan dus via online examens, via openboekexamens, via smartschool of zelfs via taken die examens vervangen. Private opleidingsverstrekkers mogen dus zelf bepalen hoe ze dat doen. Voor hoger en volwassenenonderwijs is het beleidsdomein Onderwijs aan zet, voor SYNTRA is dat mijn eigen beleidsdomein, het beleidsdomein Werk en Sociale Economie. Opleidingen met een eindbeoordeling komen overwegend bij Onderwijs en SYNTRA voor. Uw suggestie is dus perfect mogelijk.

Wat uw tweede vraag betreft: het Vlaams opleidingsverlof (VOV) volgt de opleidings- en onderwijslogica. Het contingent van 125 uur waar een werknemer recht op heeft, wordt dus per schooljaar ter beschikking gesteld. Binnen de contouren van de regelgeving zijn we op zoek gegaan naar de meest flexibele invulling voor werkgevers, werknemers en opleidingsverstrekkers, zodat het opleidingsverlof ook vandaag maximaal opgenomen kan worden. Een opleidingsverstrekker kon er naar aanleiding van de veiligheidsmaatregelen die de voorbije maanden golden, voor kiezen de opleiding stop te zetten, de opleiding online verder te zetten of de opleiding op te schorten en nadien inhaallessen te organiseren.

Voor die inhaallessen kan de werknemer dan weer zijn resterende VOV-uren van het schooljaar 2019-2020 gebruiken tot en met 30 september 2020. De werkgever moet hiervoor geen nieuwe terugbetalingsaanvraag indienen. Voor de meeste opleidingsverstrekkers begint daarna een nieuw werkjaar, dus vermoedelijk zullen na september nog weinig vervanglessen georganiseerd worden.

Uw vraag is om dit aan te passen, maar ik sta daar wat weigerachtig tegenover en ik zal uitleggen waarom. Gemiddeld wordt het Vlaams opleidingsverlof opgenomen

voor 60 van de beschikbare 125 uur, waardoor de meeste werknemers dus nog heel wat reserve hebben om ook verlof te nemen voor de uitgestelde lessen die na 1 oktober 2020 gegeven zouden worden. We hebben ook eens de gegevens over het betaald educatief verlof opgediept – het Vlaams opleidingsverlof is pas vorig jaar gestart, zoals u weet – en daaruit blijkt dat weinig werknemers meerdere jaren na elkaar opleiding volgen: 21 procent van de gebruikers volgt twee opeenvolgende jaren opleiding, 14 procent drie jaar na elkaar. Ik vind dat geen goede zaak, ik geef u gewoon de naakte cijfers mee; voor mij zou men eigenlijk permanent in opleiding mogen zijn, maar dat terzijde. Zij die meerdere jaren na elkaar een opleiding volgen, volgen veelal langdurige opleidingen bij onderwijsinstellingen en bij de SYNTRA, waar ze de gemiste leerstof uit het vorige jaar kunnen inhalen met aangepaste lesprogramma's. Het verlengen van het schooljaar gebeurt vooral bij finaliteitsjaren. Na het afstuderen is de kans eerder klein dat ze nog een volledig contingent VOV nodig hebben.

Ik denk dat het nu, op basis van de cijfers, niet nodig is, maar in de globaliteit kan wel bekeken worden of dit in de toekomst een goede optie zou zijn, om zo meer mensen aan het leren te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Dank u voor uw antwoord, minister.

Het antwoord op de eerste vraag, inzake de eindbeoordeling, is natuurlijk heel positief, maar ik merk wel dat men dat op het terrein niet zo goed weet, dus misschien kan daarover gecommuniceerd worden. Ik denk dat dat veel mensen kan helpen om zo het attest en de eindbeoordeling te krijgen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Als antwoord op mijn tweede vraag zegt u dat velen nog reserve hebben. Ik begrijp ook wel dat men met die schooljaren werkt, maar anderzijds is het misschien wel nuttig, als er zich concrete problemen stellen, om die problemen te verzamelen en na te gaan hoe ze opgelost kunnen worden. Die vraag komt immers uit een aantal sectoren die het nu heel moeilijk hebben. Werknemers zijn onzeker over hun toekomst en volgen dus vaak een opleiding, met de bedoeling om nadien misschien ergens anders aan de slag te kunnen, mocht het fout lopen in hun eigen sector door de situatie die we vandaag kennen. Ik denk dat het, als er zich problemen voordoen, nuttig en nodig is om die problemen te verzamelen en met de diensten na te gaan hoe die problemen verholpen kunnen worden. Het is een suggestie om daar op een praktische wijze mee om te gaan. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Rond dat Vlaams opleidingsverlof bestaat er een heel uitgebreide Q&A. Zeker na uw opmerking zal ik vragen aan mijn diensten dat ze die nog eens bekend maken. Ik heb ook al geleerd dat 'herhaling, herhaling, herhaling' bij regelgeving zeker van pas is. De Q&A is er; het kost weinig moeite om die nog eens individueel te bezorgen aan alle organisaties die in onze databank zitten.

Het feit dat we de Vlaamse opleidingsincentives moeten inzetten als hefboom bij de relance, daar ben ik het absoluut mee eens. Naar aanleiding van uw vragen hebben we eigenlijk al gekeken waar de problemen zitten, en wij dachten dat er eigenlijk geen mensen waren die uren tekort kwamen. Nu, als u zegt dat er twee of drie sectoren zijn waar dat wel het geval is, geef ze mij dan zeker door; ik ben absoluut bereid, zeker nu in tijden van corona, om daarvoor een pragmatische oplossing te zoeken. Dat is geen enkel probleem. Maar wij dachten dat er voor dit jaar en in de context waar we nu inzitten, eigenlijk geen problemen waren. Maar

geef gerust de suggestie door en dan bekijken wij hoe we een oplossing kunnen vinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de coronacrisis op de grensarbeid – 2648 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Voorzitter, het doet deugd om nog eens in deze commissie aanwezig te zijn. En minister, ik ben blij om ook nog eens een vraag tot u te kunnen richten. Ik denk dat dat ook wel een tijdje geleden is.

De coronacrisis heeft ons leven goed door elkaar gehaald. Zo waren ook de grenzen tussen ons land en Nederland en Frankrijk gesloten: wie naar Frankrijk wou gaan werken, kon dat alleen in de noodzakelijke sectoren en met een attest van de werkgever. Ondertussen is de situatie flexibeler en sinds 15 juni is de grens met Frankrijk weer open voor iedereen.

De situatie voor grensarbeiders in Nederland en Frankrijk is echter voor een stuk anders. Zo werd op 30 april 2020 tussen België en Nederland een overeenkomst gesloten over de situatie van de grensarbeiders in de context van de COVID-19-gezondheids crisis. Deze overeenkomst gold tot 31 mei en werd verlengd tot met 30 juni 2020. Het gaat onder andere over de regels voor thuiswerk, werkloosheidsuitkering en het doorbetalen van de lonen. Ondertussen weten we dat de bussen tussen Nederland en België sinds juni opnieuw rijden.

Voor de bussen naar Frankrijk hebben we daar nog geen zicht op. Bovendien werd met Frankrijk pas half mei een vergelijkbare overeenkomst gesloten als met Nederland. Onze West-Vlaamse regio is nochtans wel sterk afhankelijk van de grensarbeiders.

Welke bijkomende initiatieven zal de Vlaamse overheid nemen om de grensarbeid weer volop te activeren, nu de gevolgen van de coronacrisis uitdoven?

Wordt in een aparte aanpak per buurland voorzien?

Werd er onderzoek uitgevoerd of zal er onderzoek gebeuren naar de impact van de coronacrisis op de grensarbeid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Fournier. Ik ben eveneens blij u te zien in deze commissie.

Zoals u weet, is het sluiten van de grenzen een federale bevoegdheid. Het sluiten van de grenzen heeft inderdaad een heel grote impact gehad op het woon-werkverkeer van de grensarbeiders. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) heeft een sterk netwerk aan de grenzen, waardoor we snel actie konden ondernemen en er onder andere informatie is uitgewisseld met de buurlanden over welke attesten er vereist waren om de grens over te steken.

De sluiting van de grenzen vormde hierdoor geen echte belemmering voor grensarbeiders. Als de werkgever de veiligheidsvoorschriften garandeerde, kon men dus

blijven werken én solliciteren. VDAB nam het solliciteren over de grens steeds aan als essentiële verplaatsing.

Is er een andere aanpak per buurland? Er is geen specifieke aanpak per buurland van België. We hanteren het concentrisch bemiddelingsmodel. Dat wil zeggen dat we eerst in Vlaanderen kijken of een vacature ingevuld kan worden. Indien dit niet het geval is, kan er ook binnen andere gewesten of over de grens gekeken worden. In het kader van grensarbeid focust VDAB voornamelijk op het ingevuld krijgen van knelpuntvacatures. Het is mogelijk dat er zich naar aanleiding van de coronacrisis een verschuiving van knelpuntvacatures zal voordoen, omdat de arbeidsreserve zal groeien door het groeiend aantal structureel werkzoekenden.

Wat het onderzoek betreft, volgt VDAB de situatie van heel nabij op via lokale partnerschappen die afgesloten zijn, niet alleen in de regio rond Zuid-West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, maar ook langs de grenzen met Nederland en Limburg. De Vlaamse Regering heeft recent een oproep gelanceerd voor een expertenadvies vanuit wetenschappelijke kennis en inzichten over hoe het arbeidsmarktbeleid en de economische relancestrategie elkaar optimaal kunnen ondersteunen. Specifiek vraagt het Vlaamse beleid naar een expertenadvies over maatregelen, hefboomen en relance-instrumenten voor de arbeidsmarkt om schokken op te vangen en de impact van deze grote sociaal-economische crisis te verminderen, in het bijzonder voor wie kwetsbaar is of dat dreigt te worden. Dat advies verwacht ik tegen de zomervakantie – de begindatum van die vakantie hangt natuurlijk af van de job die je doet, dus laten we ervan uitgaan dat het advies er is tegen de recesperiode.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Ik ben eens terug gaan kijken in de archieven, omdat ik vroeger heel veel vragen heb gesteld over grensarbeid. Mijn eerste vraag om uitleg dateert van januari 2008, toen ik pas volksvertegenwoordiger was geworden en u pas minister, toen Frank Vandenbroucke nog minister van Werk was en Eric Van Rompuy commissievoorzitter. Het viel mij toch op dat de tijd heel snel gaat.

In 2008 was er nog het statuut van grensarbeider. Dat verviel in januari 2012, omdat het fiscaal minder interessant werd om vanuit Frankrijk in België te komen werken. Wij hebben toen, in december 2011, een resolutie ingediend, samen met collega Robrecht Bothuyne, om de Vlaamse Regering te vragen deze problematiek nauwgezet op te volgen en een betere samenwerking tussen VDAB en haar Waalse pendant Le Forem na te streven: uitwisselen van vacatures, het oprichten van interregionale mobiele teams en dergelijke.

In februari 2020 stelde ik een vraag om uitleg aan minister Peeters, die vooral ging over de grensoverschrijdende mobiliteit – busverbindingen, treinverbindingen. Die vraag kwam er naar aanleiding van een meeting met de West-Vlaamse volksvertegenwoordigers, de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), waarop u ook aanwezig was, minister. Toen bleek uit de cijfers dat de werkloosheidscijfers in West-Vlaanderen op een minimum zaten, op 2 of 3 procent, terwijl de werkloosheid in Henegouwen op 10 tot 12 procent zat.

Minister, ik heb er de statistieken over grensarbeid op nageslagen en er zijn toch een paar zaken die opvallen. Ik heb de cijfers van 2011, net voor het wegvallen van het statuut, en van 2019 met elkaar vergeleken en nu blijkt dat het aantal grensarbeiders dat van Frankrijk naar België komt werken, ongeveer gelijk gebleven is. In 2011 waren het er 36.000, in 2019 37.000, respectievelijk 6000 en 5800 in West-Vlaanderen. Het cijfer waar ik nog niet echt op gelet had, maar dat me nu wel opvalt, is het aantal grensarbeiders dat van Frankrijk naar Henegouwen

trekt. Dat waren er in 2011 ongeveer 21.000 en in 2019 nog altijd 21.000. Minister, u kunt natuurlijk niet veel doen aan de werkloosheid in Henegouwen, maar het moet toch zijn dat er in Henegouwen ook wel werk genoeg is, als er meer dan 20.000 grensarbeiders vanuit Frankrijk naar Henegouwen trekken. Misschien moet daar nog meer aandacht aan besteed worden, aan die interregionale teams, om de werkloosheid in Henegouwen beter en structureler aan te pakken, vooral voor wanneer de coronacrisis uitgedoofd is en er terug heel veel werkaanbiedingen zijn in West-Vlaanderen. Dan moeten we maximaal inzetten op die arbeidsmobiliteit, zowel vanuit Frankrijk als vanuit Henegouwen. Maar ik hoor dat u daar toch wel ten volle mee bezig bent en dat u dat ook verder zult opvolgen. Dat zal ik ook van mijn kant doen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fournier. Alles keert terug en dus ook u en uw vragen over de grensarbeid. Daar hoort dan ongetwijfeld ook een reactie van collega Ronse bij. U hebt het woord, mijnheer Ronse.

Axel Ronse (N-VA): Ja, ik vind het ook fantastisch om collega Fournier hier in de commissie te mogen verwelkomen. Collega Fournier heeft inderdaad heel verdienstelijk werk geleverd rond grensarbeid. Ik herinner mij nog het moment van de uitdoving, want toen heeft zij goed gelobbyd voor een verlenging van die uitdoving. Dank daarvoor.

Ik deel eigenlijk haar analyse. Ondanks corona moeten we daar zeer waakzaam over zijn. Het aantal Fransen dat in West-Vlaanderen komt werken is altijd significant hoger geweest dan het aantal mensen uit Henegouwen, ondanks heel mooie campagnes. Ik herinner mij de Voka-campagne 'vous êtes les bienvenus', waarmee men zelfs langs gemeenten is gegaan, maar de olifant in de kamer is natuurlijk het feit dat de werkloosheidsuitkering in Frankrijk op een andere manier is geregeld dan in België. Wat we ook niet mogen onderschatten is dat Fransen ondanks het uitgedoofde statuut netto meer overhouden van dezelfde job in België dan in Frankrijk. Dat zijn dus wel aandachtspunten.

De komende maanden zullen een aantal mensen in werkloosheid vervallen, vrees ik, maar ook de mismatch op de arbeidsmarkt zal blijven. Dat betekent dat we profielen die we voor corona moeilijk vonden, wellicht ook na corona moeilijk zullen vinden. Ik vind de vraag van collega Fournier dan ook terecht, om nu al waakzaam te zijn en na te gaan op welke manier we mensen uit Henegouwen kunnen aantrekken die onze West-Vlaamse vacatures – en er zijn gelukkig nog heel wat bedrijven die goed draaien en hun bestellingen mogelijk zullen zien toenemen – zullen kunnen invullen.

Ik wil dus eigenlijk vooral tussenkomen om collega Fournier te bedanken voor de zeer heldere en terechte bekommernis.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Fournier, ik sluit mij eerst en vooral aan bij hetgeen de heer Ronse zei: u hebt heel veel gedaan voor de grensarbeid. Zeker de dwarsverbindingen die gemaakt worden met Mobiliteit zijn belangrijk. De cijfers zijn stabiel gebleven, maar ook aan de andere kant van de grens, in Frankrijk, is er een krapte op de arbeidsmarkt. Eén iets hebben jullie niet gemeld, en dat is het voordeel dat Henegouwen sowieso heeft: de taal. In Frankrijk spreken ze Frans en in Henegouwen spreken ze ook Frans, dus is het niet zo onlogisch dat men eerst naar daar kijkt om een job in te vullen. Hoewel VDAB ook heel hard inzet op het aanbieden van cursussen Nederlands, blijft de taal toch een beetje een drempel.

Door corona gaan we inderdaad waarschijnlijk naar een situatie met meer werklozen, maar dat wil niet zeggen dat alle Vlaamse mensen die werkloos worden, allemaal ingezet zullen kunnen worden in de grensregio's, maar ik ben ervan

overtuigd dat grensarbeid ook in de toekomst zal blijven bestaan, zowel naar Vlaanderen als naar Henegouwen.

Maar ik ben het er wel mee eens dat we waakzaam moeten zijn. Ik heb jullie ook gemeld dat er een onderzoek lopende is.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, wat u zegt is heel terecht. We hebben het niet aangehaald, maar de taal is in dezen ook wel heel belangrijk. In Henegouwen spreken ze Frans, bij ons iets minder. Vandaar dus nog een extra vraag, minister, om vanuit VDAB nog extra in te zetten op extra opleidingen, zodat we die Fransen toch bij ons kunnen krijgen, als dat nodig blijkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over opleidingsmogelijkheden voor werkloze zelfstandigen – 2655 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het is meermaals gezegd dat de coronacrisis de nodige werkloosheid met zich mee zal brengen, niet alleen bij werknemers, maar ook bij zelfstandigen die de boeken neerleggen of buiten hun wil om failliet verklaard worden. Met andere woorden, deze zelfstandigen worden werkloos. In principe hebben deze zelfstandigen dan geen recht op een werkloosheidsuitkering. Alleen indien zij voor hun zelfstandige activiteit nog werknemer in loondienst zijn geweest, kunnen zij in sommige gevallen toch een werkloosheidsuitkering krijgen. Dat hangt onder meer af van de duur van de periode als loontrekkende, hun leeftijd op het moment van de aanvraag en de duur van de zelfstandige activiteit. Deze werkloze zelfstandigen zullen dus op een muur botsen op het ogenblik dat ze hun zelfstandige activiteit al dan niet gedwongen stopzetten. Ons systeem voorziet heel wat opleidings- en loopbaanmogelijkheden voor werkloze werknemers, maar biedt dit vangnet niet aan werkloze zelfstandigen.

Hoe zult u het stijgend aantal werkloze zelfstandigen opvangen?

Welke mogelijkheden zullen er geboden worden om werkloze zelfstandigen te heroriënteren richting de arbeidsmarkt? Kunnen deze werkloze zelfstandigen ondertussen ook aanspraak maken op een werkloosheidsvergoeding of kan dat recht voor hen worden opengesteld, ook wanneer ze voordien niet in loondienst hebben gewerkt?

Op welke manier kunnen werkloze zelfstandigen ook gebruik maken van de trajecten die aan werkloze werknemers geboden worden? Aan welke voorwaarden moeten ze hiervoor voldoen?

Stel dat deze werkloze zelfstandigen de moed toch niet verloren hebben en ze opnieuw een zaak willen opstarten, via welke trajecten kan de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) of een andere instantie hier een partner in zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Werkloze zelfstandigen kunnen zich uiteraard inschrijven bij VDAB, net zoals iedereen die werk zoekt. VDAB voorziet echter niet in aparte

trajecten voor gewezen zelfstandigen die zich willen inschakelen op de arbeidsmarkt in loondienst. Gewezen zelfstandigen die zich inschrijven als werkzoekende worden opgenomen in de dienstverlening van VDAB en kunnen even goed gebruikmaken van het volledige aanbod van VDAB. Hierbij wordt steeds gestreefd naar het maximaal aansluiten bij de individuele situatie van de werkzoekende, rekening houdend met de rechten en plichten van de werkzoekende. Zij kunnen gebruikmaken van het uitgebreide VDAB-aanbod op het vlak van oriëntering, sollicitatieondersteuning en vacaturematching en ze kunnen ook een opleiding volgen.

De beslissing of ze al dan niet een werkloosheidsuitkering kunnen genieten ligt bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), op het federale bevoegdheidsniveau. Zoals u al zelf hebt aangegeven komen arbeidsdagen als zelfstandige niet in aanmerking om, na de zelfstandige activiteit, toegelaten te worden tot het recht op werkloosheidsuitkeringen, althans vandaag niet. Men kan wel toegelaten worden tot het recht op uitkeringen op grond van een eventueel voorgaand uitkeringsrecht, bijvoorbeeld op basis van een eerdere tewerkstelling in loondienst. Gewezen zelfstandigen kunnen, onder bepaalde voorwaarden, ook een beroep doen op het federale overbruggingsrecht. Daar is de afgelopen periode trouwens fel gebruik van gemaakt.

Ik wil ook wijzen op de dienstverlening van vzw Dyzo, een vzw die we met het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) ondersteunen. Dyzo richt zich heel specifiek op zelfstandige ondernemers die in financiële moeilijkheden raken. Via advies en begeleiding maar ook via schuldbemiddeling worden de getroffen ondernemers geholpen, met de bedoeling hun een kans te geven op een herstart. In 2019 heeft de organisatie 3208 nieuwe dossiers behandeld en in het kader van deze crisis is VLAIO met Dyzo in gesprek, om de capaciteit van de laatste te versterken. Ik denk dat dat de komende periode wel nodig zal zijn, omdat er toch wel heel wat zelfstandigen zijn die het niet zo gemakkelijk hebben dezer dagen.

VDAB zet al geruime tijd, samen met heel wat gespecialiseerde partnerorganisaties, in op het beter benutten van het ondernemerspotentieel onder werkzoekenden. Dat is de omgekeerde beweging: we ondersteunen werkzoekenden met ondernemersambities, dit onder meer via specifieke begeleidingstrajecten, zoals 'Maak werk van je zaak', of een begeleiding bij een van de Vlaamse activiteitencoöperaties. Daarnaast is er natuurlijk ook een grote groep werkzoekenden die een eigen zaak opstart zonder ondernemerschapstraject via VDAB en op eigen initiatief gebruikmaakt van het aanbod dat door VLAIO ondersteund wordt.

De VLAIO Startersgids die ik afgelopen dinsdag lanceerde, kan ik ook sterk aanbevelen. We zijn met een aantal ondernemers in gesprek gegaan met de vraag of ze dat iets zinvol vonden en men zei unisono: 'Eindelijk krijgen we alles samen, alle rubrieken die nodig zijn om zelfstandig te worden, niet alleen de technische aspecten, maar ook de valkuilen en de tijd die je moet nemen om bijvoorbeeld creatief te blijven.' De gids bevat allerlei zaken waar mensen zich voor ze starten, het beste over informeren. Voilà.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik las ook op de site dat er specifieke voorwaarden zijn voor gratis begeleiding voor het opstarten van een zaak. Het is misschien wel interessant om personen die hun activiteiten hebben moeten stopzetten, te begeleiden als ze opnieuw aan de slag willen als zelfstandige. Maar ik ben blij met het antwoord dat u gegeven hebt. We gaan doorgeven dat er een goede samenwerking is met VLAIO en dat er toch wel mogelijkheden zijn om een carrière verder te zetten. Ik heb geen verdere vragen meer.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft wel nog vragen.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik heb inderdaad nog wel wat vragen. Wat de uitkering betreft, zijn we jammer genoeg afhankelijk van de federale overheid, maar hier in het Vlaams Parlement focussen we ons op de Vlaamse bevoegdheden, onze eigen bevoegdheden.

In deze commissie, tijdens de hoorzittingen over de economische relance, hebben we het al vaak gehad over investeren in 'opleiding, opleiding, opleiding'. Dat geldt ook voor zelfstandigen die te kampen hebben met een zware tegenslag. Voor hen is het enorm belangrijk dat zij hun rug terug rechten en op zoek kunnen gaan naar andere mogelijkheden. Er zijn tal van specifieke uitdagingen, ervaringen waarmee deze personen te maken hebben. Het is sowieso psychologisch zwaar, omdat men dat ook soms ervaart als een persoonlijk falen. Er moet heel wat werk gebeuren om het faillissement rond te krijgen, men krijgt een stempel opgedrukt, men moet op zoek gaan naar nieuwe mogelijkheden, onder andere een terugkeer naar het dienstverband. Dat zijn allemaal aspecten waar we extra aandacht voor moeten hebben.

Uw voorganger, minister Muyters, heeft ook sterk ingezet op het wegwerken van het stigma op falen. Wie failliet is gegaan, wordt vaak bekeken als een frauduleuze ondernemer en dat weegt persoonlijk zwaar en weegt door op de toekomstkansen. Het blijft ook een opdracht om dat stigma hier weg te werken.

Minister u hebt aangekaart dat er vandaag begeleiding wordt aangeboden bij Dyzo, zowel op economisch en psychosociaal, als op juridisch vlak. Die organisatie wordt structureel gesubsidieerd door VLAIO. Zeker in deze tijden is het zeer belangrijk dat deze samenwerking goed verloopt.

Tot slot moeten die mensen ook hun weg kunnen vinden naar het opleidings- en begeleidingsaanbod van VDAB. Op welke manier werken VLAIO, Dyzo en VDAB samen om in voldoende ondersteuning te voorzien en hen wegwijs te maken in het opleidingsaanbod?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor uw positieve appreciatie, collega Malfroot. Ik denk dat het feit dat u de vraag stelt en dat we daarover uitleg geven, aantoont dat er een nood is op het terrein om goed te weten wat de wederzijdse dienstverlening inhoudt, zowel voor mensen die zelfstandig zijn en moeilijkheden hebben als voor mensen die werkloos zijn en zelfstandig willen worden of voor mensen die zelfstandig zijn, maar liever in loondienst willen gaan en daarvoor een opleiding willen volgen. Die facetten zijn heel relevant.

Collega Claes, er is ontzettend veel samenwerking tussen VLAIO en VDAB. VDAB heeft ook mensen die specifiek rond ondernemerschap werken en ook netwerken opbouwen, ook met VLAIO. Uw zorg is heel terecht. Een euro kunnen we maar één keer uitgeven en dus is het van belang, zeker als het overheidsgeld is, dat die twee zo goed mogelijk met elkaar matchen, en dat is ook effectief het geval.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkenden met een hoog risico op armoede – 2662 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik verwijs naar een recent onderzoek, uitgevoerd door de universiteiten van Antwerpen en Leuven, dat een beeld gaf van de 'working poor' in België en hoe zij beïnvloed worden door de coronacrisis. Het onderzoek geeft aan dat er voor de coronacrisis al 233.000 werkende armen in België waren. Nog eens 411.000 Belgen hadden een levensstandaard die niet heel ver boven de armoedegrens lag.

Het risico is hoger voor werkenden die zich niet in het primaire segment van de arbeidsmarkt bevinden. Het gaat dan om mensen met flexibele contracten, tijdelijke contracten, lage lonen, slechte arbeidsvoorwaarden. Zij lopen meer risico om door de bodem van de armoede te zakken. En het risico is ook beduidend hoger in bepaalde sectoren zoals de horeca en, helaas en heel wraakroepend in deze tijden, in de zorgsector. Ook zelfstandigen zonder personeel bevinden zich vaker onder de armoedegrens of zijn financieel kwetsbaar.

Het onderzoek toont ook aan dat een deel van de bevolking niet genoeg reserves heeft om een maand zonder inkomen door te komen. Bij werknemers in de horecasector heeft maar liefst 73 procent niet voldoende liquide middelen om een maand te overbruggen.

Volgens het onderzoek is een van de redenen waarom sommige werkenden onder de armoedegrens leven, het feit dat velen van hen deeltijds tewerkgesteld zijn, vaak onvrijwillig. Welke acties gaat u ondernemen om barrières weg te halen voor personen die voltijds willen werken maar dit niet kunnen, vaak vrouwen met kinderen?

De horeca zal een van de zwaarst getroffen sectoren zijn van de coronacrisis, mede door de verplichte sluiting. Het feit dat 73 procent van het personeel onvoldoende reserves heeft om een maand te overbruggen, maakt dit nog meer verontrustend. Gezien deze feiten, voorziet u ondersteunende maatregelen om te voorkomen dat er in de horeca veel ontslagen zullen vallen, los van wat er al gebeurd is binnen de sector?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, dit is een heel complexe vraag waar ik niet zomaar een antwoord op kan geven. Er is geen 'one size fits all'-antwoord.

Personen die deeltijds tewerkgesteld zijn, kunnen dit om allerlei redenen doen, onbewust of bewust, bijvoorbeeld omdat ze op die manier de combinatie werk en gezin beter kunnen realiseren, omdat ze geen voltijdse functie vinden of misschien omdat ze een voltijdse job fysiek niet aankunnen. Er kunnen dus verschillende motieven meespelen om deeltijds te werken. Bepaalde economische sectoren zijn ook gekend als sectoren waar personen vaker deeltijds tewerkgesteld zijn, bijvoorbeeld de horeca.

Personen die een voltijdse job of een tweede deeltijdse job naast hun eerste deeltijdse job willen, kunnen zich bij VDAB inschrijven als werkzoekende en zo

gebruik maken van bemiddeling en dienstverlening, met het oog op het realiseren van een voltijdse tewerkstelling.

Tegelijk zetten we in op een betere combinatie arbeid-gezin. Zo gaven we al in het Vlaams regeerakkoord aan dat we kinderopvang flexibel en betaalbaar willen organiseren. Op deze manier wordt de drempel weggewerkt voor personen die omwille van hun kinderen niet voltijds kunnen gaan werken. Ook door te investeren in werkbaar werk maken we voltijds werken in bepaalde situaties opnieuw haalbaar. Denk maar aan het flexibel invullen van de arbeidstijd en de cobots die bepaalde handelingen minder belastend maken, bijvoorbeeld in de sociale economie. Op de website www.werkbaarwerk.be zijn onze verschillende maatregelen verzameld.

U weet dat we specifiek voor de horeca en de moeilijkheden in die sector al een aantal zaken gedaan hebben. Ik verwijs naar de hinderpremie. Vanuit mijn bevoegdheid Werk werd ook de aanmoedigingspremie voor bedrijven in moeilijkheden en herstructurering uitgebreid, om ook rekening te houden met de gevolgen van de coronacrisis. Ik hoop dat al deze financiële ondersteuningsvormen een hefboom kunnen zijn om actief aan de slag te kunnen gaan en blijven.

De realiteit is – u hebt daar een punt – dat de coronacrisis een zware impact heeft op ons economisch weefsel en dat er inderdaad een pak ontslagen zullen vallen. Maar er zullen ook nieuwe jobs ontstaan en we moeten daar zo flexibel mogelijk in proberen te zijn. Ik zet daarom ook in op een activerend herstructureringsbeleid. Voor personen in tijdelijke werkloosheid, ook voor personen in de horeca, voorzien we via VDAB in aangepaste bemiddeling naar sectoren waar veel vraag is naar arbeidskrachten en ook in een aangepast opleidingsaanbod. Ook via nieuwe projecten die zullen starten in het kader van de oproep 'inclusieve ondernemingen' zoeken we naar gerichte manieren, opdat mensen hun loopbaan sneller en sterker opnieuw in handen zouden kunnen nemen. Een ander project is het uitbreiden van bestaande succesvolle wijzen van aanpak, zoals het project 'Doorstart'. Samen met VDAB en het Europees Sociaal Fonds (ESF) kijk ik naar de mogelijkheden, en het zijn er heel wat.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): In de plenaire vergadering van gisteren pleitte ik ook al voor een soort ambitieus toekomstplan voor de handel en de horeca. Misschien is het aan te bevelen, minister, om een tripartiet overleg te starten. Gisteren zei ik het voor Comeos, met de werknemers, de sectorfederatie en de Vlaamse Regering. Misschien zijn er ook wel ideeën in het maatschappelijk of economisch relancecomité. Maar ik zou hetzelfde durven te bepleiten voor de horeca: probeer dat tripartiet overleg op gang te brengen voor de grote groep mensen die nu in tijdelijke werkloosheid zitten – wat een goede zaak is, want dat zijn de stabilisatoren die maken dat we onze arbeidsmarkt en inkomenszekerheid overeind houden. Het Planbureau heeft toch ook wel aangegeven dat we afstevnen op 200.000 werklozen, waarvan velen in de horeca. Dat zijn mensen met een dienstbaar profiel, dus kunnen we daar dan niet mee aan de slag, met het oog op een toekomstgericht beleid? We weten wie die mensen zijn. Eigenlijk is dat zelfs een doelgroep: mensen die van tijdelijke werkloosheid naar permanente werkloosheid gaan.

Men zou die kunnen vastpakken en daar heel specifiek op werken. Vlaanderen is bevoegd voor doelgroepkortingen en voor de definitie van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Misschien moeten we daar creatief mee omgaan. Het regeerakkoord voorziet erin dat we die doelgroepenkortingen gaan bekijken en dat we ook de afstand tot de arbeidsmarkt en de kwetsbaarheid van mensen in kaart brengen. Vlaanderen is niet bevoegd voor sectoren of voor sectorale kortingen, dat weet ik wel, maar we hebben door dit onderzoek wel zicht op een aantal sectoren waar de profielen kwetsbaar zijn en waar mensen dus wel een probleem hebben

op middellange termijn. De coronacrisis heeft er een zeer sterke impact op, en daarom wil ik vragen of daar creatief over nagedacht kan worden.

Het andere element is dat alleenstaande ouders met kinderen het grootste armoederisico lopen; vaak zijn dat vrouwen. Vanwege de complexe combinaties tussen zorgtaken, arbeid en gezin, denk ik toch dat we naar flexibele kinderopvang moeten gaan en, wat ons betreft, naar gratis flexibele kinderopvang aan de onderkant van de inkomensschalen. Misschien moeten we die ook veel meer uitbouwen in overleg met sectoren, zodat vaak alleenstaande vrouwen met kinderen wat meer kunnen participeren in de arbeidsmarkt. Dus ook daar wil ik vragen creativiteit en flexibiliteit aan de dag te leggen en in te grijpen, zowel op het aanbod zelf – de prijs – als op de flexibiliteit van het aanbod.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, bedankt voor alle interessante aanvullingen.

Het tripartiete overleg waar u gisteren ook over sprak, daar heb ik op zich geen probleem mee. We doen dat ook, we zijn volop aan het overleggen, maar weet ook dat er een federale component is. Binnen de sectoren zijn er heel wat protocollen opgesteld rond veiligheid en je voelt dat er ook heel wat gesprekken lopen rond specifieke relancemaatregelen. Ik geef een voorbeeld van hoe we op Vlaams niveau ook op maat gaan werken: voor de autobus- en autocarondernemingen hebben we specifieke steun in het leven geroepen in de vorm van leningen die anders zijn dan gewone leningen. We gaan dus echt op maat werken van de sectoren, en dat is eigenlijk ook een beetje uw vraag. We werken daar dus aan. Voor een aantal zaken heb je echter ook het federale niveau als bestuursniveau nodig. Maar een sectoraanpak komt dus sowieso aan bod wat de arbeidsmarkt betreft.

VDAB werkt aan tools om competenties in kaart te brengen en daar ook jobs aan te koppelen, los van de sector. VDAB bemiddelt daarin. Het zal heel belangrijk zijn – en ik heb dat ook al met VDAB opgenomen – dat men daarbij voldoende alert is. Wat ik daarbij als een belangrijk instrument zie – maar ik geloof dat er daar in de loop van de dag nog een vraag over is –, dat zijn de sectorconvenanten, waar men nu eindelijk voor een stukje intersectoraal gaat opleiden. Dat maakt mensen, zeker kortgeschoolden, misschien minder kwetsbaar.

Alleenstaande vrouwen met kinderen hebben het inderdaad moeilijk, mevrouw Gennez. Dat is een groep waar we heel veel aandacht voor moeten hebben, ook in de aanpak van VDAB. Hoe doen we dat? Door hun hele context mee te nemen in de bemiddeling. Het aanbod kinderopvang is bijvoorbeeld cruciaal als je er alleen voor staat en fulltime voor kinderen moet zorgen. Dat wordt dus zeker opgenomen.

De voorzitter: Geruststellend, collega Gennez. U hebt het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Er zal inderdaad een zeer gerichte aanpak nodig zijn en we zullen op heel veel parameters moeten werken. Maar ik wil toch nog aandacht vragen, minister, voor die groep van mensen op onze arbeidsmarkt met secundaire contracten – zoals dat dan heet –, van wie veel flexibiliteit wordt gevraagd. Men ziet dat men daar toch met een mediaan van 2000 euro bruto financieel vermogen zit. Mensen hebben dus echt geen reserves. En dat is natuurlijk wat we vandaag zien bij OCMW's, niet het minst in de grotere steden, waar men ook al aan de alarmbel trekt. Dat zijn werkende mensen of zelfstandigen of kwetsbare profielen in sectoren waar heel veel flexibiliteit wordt gevraagd. Ik zou dus echt wel aandacht willen vragen voor voldoende sociale bescherming en voldoende investeringen in loon- en arbeidsvoorwaarden, ook post corona en post tijdelijke werkloosheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de activering van mensen op arbeidsleeftijd in huishoudens waar niemand werk heeft – 2669 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Lieve collega's, lieve minister, goedemorgen. Mijn vraag sluit wat aan bij de vorige, maar gaat over de groep van de 'nonworking poor'. Ik heb immers met veel belangstelling een nieuwe studie gelezen van het Steunpunt Werk, dat het profiel schetst van de baanloze gezinnen in Vlaanderen. De cijfers uit die studie zijn toch wel belangrijk om onder de aandacht te brengen en er vragen over te stellen. Blijkt dat 242.600 Vlamingen leven in een huishouden waar niemand werkt. In een op de drie gevallen gaat dat om alleenstaanden zonder kinderen, maar, en dat is toch wel onrustwekkend, in vier op de tien gaat het echt om baanloze gezinnen met kinderen waarvan noch de vaders, noch de moeders werken. Dat is eigenlijk opmerkelijk, want de voorbije jaren is de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen sterk gestegen. Uit de studie blijkt echter dat dat vooral gaat om gevallen waarbij één persoon al werkte en de tweede is gaan werken, terwijl die baanloze gezinnen wat ter plaatse zijn blijven trappelen. De onderzoekers waarschuwen alvast te vrezen dat de coronacrisis op die mensen nog een grote extra impact zou kunnen hebben. Het is dus belangrijk dat we daar wat aandacht aan geven. Het spreekt immers vanzelf dat gezinnen zonder jobs een vogel voor de kat zijn wat armoede betreft. Dat is de sleutel voor armoedebestrijding. Collega's hebben onlangs vragen gesteld in de plenaire vergadering over kinderarmoede. Het is duidelijk dat we op dat vlak wat ter plaatse blijven trappelen, en een van de oorzaken is dat we die baanloze gezinnen onvoldoende bereiken en proberen hen toch aan het werk te krijgen.

Minister, we weten dat VDAB met het decreet dat we hebben goedgekeurd een nieuwe regiefunctie krijgt. Ook staat in het regeerakkoord dat we ook die inactieven willen bereiken. Ik weet dat we dat soms 'andersactieven' noemen, maar in dit geval zijn het echt inactieven. Welke conclusies trekt u dus uit die bevindingen van het Steunpunt Werk? Meer concreet, zal VDAB meer samenwerken met de OCMW's, aangezien deze mensen vaak een leefloon ontvangen, om hen toch te proberen te activeren voor een job? Zult u die groep van baanloze gezinnen als een prioritaire doelgroep beschouwen voor de taak van VDAB om inactieven te benaderen? Zo ja, welke inspanningen zal VDAB doen? Zult u ook actief samenwerken met de minister van Welzijn en Armoedebestrijding? Dit valt immers onder de twee bevoegdheden.

Ten slotte, de onderzoekers doen de suggestie dat het misschien zinvol is om die mensen, die vaak ook een of andere ziekte of beperking hebben, via de tussenstap van de sociale economie op de reguliere arbeidsmarkt aan de slag te helpen. Vaak zijn dat natuurlijk mensen die geen ICF-indicering (International Classification of Functioning, Disability and Health) hebben. Wat denkt u van die denkpiste om de sociale economie ook voor hen open te stellen? Is dat praktisch haalbaar? Ziet u dat als een mogelijke oplossing?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, dank u wel voor de interessante vraag. Op basis van vroeger onderzoek weten we inderdaad dat werkzoekenden een hoger armoederisico hebben dan werkenden, en dat we heel veel aandacht moeten hebben voor de gezinscontext van werkzoekenden. Collega Gennez verwees er

daarnet ook al naar. Die kwetsbaarheid van jobarme gezinnen vormt een enorme uitdaging, waar we zeker in het kader van de activeringsstrategie zeer veel aandacht voor moeten hebben. Dat was ook een van de prioriteiten in het regeerakkoord, dat weet u.

Als activeringsregisseur – dat is dus iets nieuws – heeft VDAB de opdracht om meer mensen te bereiken. Dat betekent ook dat de dienst zeer veel zal moeten investeren in partnerschappen met andere organisaties die die mensen goed kennen. We hebben het daar ook al over gehad in de plenaire vergadering. VDAB kan niet alles alleen, maar kan wel die de organisaties bereiken en zo hefboomen vinden die veel renderen. Zoals u weet, bestaan er vandaag al een aantal partnerschappen, onder andere met het RIZIV en het Agentschap Integratie en Inburgering, en ook met de lokale besturen, niet te vergeten. De meeste lokale besturen kennen die kwetsbare gezinnen zeer goed.

We zoeken ook nieuwe initiatieven. In mei 2019 hebben we een zoekconferentie gehouden om te ontdekken met wie we het best in contact treden om niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond te bereiken. We zoeken dus echt naar nieuwe paden. Via het Europees Sociaal Fonds hebben we ook een tweede oproep Outreach en Activering II gelanceerd. Tot eind augustus 2020 kunnen geïnteresseerde organisaties die actief zijn op het vlak van het bereiken van niet-beroepsactieve personen, een voorstel indienen. Gezinnen met een lage werkintensiteit zijn daarbij opgenomen bij de suggesties als mogelijke doelgroepen. Ik verwacht daar wel wat interessante inschrijvingen op.

De samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen en de OCMW's is de laatste jaren heel sterk gegroeid. De activeringsinstrumenten TWE-OCMW (tijdelijke werkervaring) en wijk-werken dragen daar uiteraard toe bij. VDAB investeert ook in samenwerkingsovereenkomsten met lokale besturen. Ik heb al de eer gehad om er zo een paar mee te ondertekenen, omdat ik het instrument ook wel wilde leren kennen. Dat betekent dus dat uw zorg overal meegenomen wordt.

De ambitie om meer burgers te betrekken met het oog op deelname op de arbeidsmarkt, is een van de doelstellingen die in het Jaarlijks Ondernemingsplan van VDAB 2020 is opgenomen. De aandacht gaat daarbij specifiek naar de start van het proces. Dat betekent dat men nu op gestructureerde wijze niet-beroeps-actieven moet identificeren. Daar zitten de personen uit die huishoudens dan natuurlijk ook in vervat.

VDAB heeft bij de start van een bemiddeling niet altijd zicht op de specifieke gezinssituatie. Als je de welzijnsproblematieken eenmaal gedetecteerd hebt, kun je zorgen voor een geïntegreerd werk-welzijnstraject. Er zijn bij VDAB werk- en welzijnsconsulenten die de brug maken naar de hulpverlening. Dat kan bijvoorbeeld de schuldbemiddeling van het OCMW zijn of vragen over huisvesting. Bovendien heeft VDAB ook ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting in dienst, die op vraag van de bemiddelaars meer specifieke situaties kunnen ondersteunen.

VDAB werkt als partner mee aan diverse projecten rond armoedebestrijding van het departement Welzijn. Er is bijvoorbeeld het project 'Persoonlijke en duurzame netwerkversterking bij mensen in armoede'. Dat is zeer belangrijk. Als je niets meer hebt van netwerk, en je bent totaal geïsoleerd, dan is de kans klein dat je daar spontaan uit zult geraken.

Ik heb het er een beetje moeilijk mee om voor die doelgroep meteen aan sociale economie te denken als tewerkstellingsplaats. Geboren zijn in een gezin met een lage jobintensiteit betekent niet automatisch dat men een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt – fysiek, mentaal, MMPS (medische, mentale, psychische, psychiatische en/of sociale problemen) of PSP (psychosociale problematiek) – en

sowieso nood zal hebben aan die intensieve begeleiding. Iedereen heeft talenten en competenties. Ongeacht de gezinscontext heeft iedereen ook het recht om als mens te groeien. VDAB moet bij de bemiddeling van die doelgroep eerst de reguliere dienstverlening aanbieden en generieke tewerkstellingsmaatregelen zoeken, zoals een individuele beroepsopleiding (IBO). Maar het is uiteraard perfect mogelijk dat er een nood aan ondersteuning in het kader van sociale economie wordt vastgesteld aan de hand van de ICF-indicering. Die houdt rekening met de competenties en beperkingen van de persoon om te functioneren op de arbeidsmarkt.

De impact van een baanloos gezin op de tewerkstellingskansen, zoals beperkt sociaal netwerk of een beperkte toegang tot kinderopvang, wordt meegenomen in de ICF-screening. Het gaat dus niet enkel om het hebben van een handicap. Het kan bijvoorbeeld ook over sociaal isolement gaan. We nemen dat mee, waardoor ik ook positief op uw vraag kan antwoorden. Mijn enige kritische punt ten opzichte van de suggestie is dat men er geen automatisme van mag maken. Het is van belang dat iedereen op zijn competenties wordt beoordeeld. Maar als dat nodig is, kan dat effectief. Dat kan er ook voor zorgen dat mensen na een traject in de sociale economie doorgroeien naar de reguliere arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt, minister. Wat dat laatste betreft, noteer ik dat het in bepaalde omstandigheden vandaag wel al kan dat ze onder zo'n ICF-indicering kunnen vallen. Maar het mag dus geen automatisme zijn. Ik denk dat je altijd naar de concrete situatie moet kijken en moet afwegen wat de beste oplossing is in het concrete geval.

Natuurlijk kun je niet om de vaststelling heen dat ondanks de stijging van de werkloosheidsgraad we de voorbije jaren in Vlaanderen jammer genoeg hebben gezien dat die groep ter plaatse blijft trappelen. VDAB doet al veel, waarvoor dank, maar het is duidelijk dat er nog een tandje bij kan worden gestoken. We weten immers allemaal dat corona een serieuze invloed zal hebben op heel veel mensen en zij zullen hier wellicht het eerste slachtoffer van zijn en misschien nog minder perspectief hebben om aan de slag te geraken dan ze vandaag al hadden.

Ik geloof heel sterk in de lokale samenwerkingsovereenkomsten. Ik ben echt overtuigd dat de lokale besturen het beste zicht hebben op waar mensen zich bevinden. We hebben het al verschillende keren gehad over die nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met steden en – de vraag van collega Bothuyne indachtig – de kleinere gemeenten. Misschien kan dat worden meegenomen in de nieuwe overeenkomsten die worden opgesteld. Misschien zijn de samenwerkingsovereenkomsten een piste om wat meer aandacht aan te besteden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De ICF-indicering neemt inderdaad elementen mee die gelijk kunnen zijn aan een baanloos gezin, zoals ik heb gezegd. 'In een baanloos gezin' as such is geen apart element. In het licht van het geheel wordt het meegenomen om de totale indicering te bekijken.

Wat betreft uw opmerking over de partnerschappen: we steken daar een tandje bij. Ik hoop dat ik daar duidelijk genoeg over was. Net omdat het in de prioriteiten van VDAB staat, weet VDAB dat we extra moeten investeren in die partnerschappen om lokaal samen te werken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): In de werkzaamheidscijfers hebben we altijd doelgroepen zoals leeftijd, laaggeschoold, middengeschoold. Misschien is het een

suggestie om eens na te gaan of we rond baanloze gezinnen specifiek een werkzaamheidsgraad als indicator moeten meenemen. Uit onderzoek blijkt een beetje dat we op die manier kunnen nagaan of de inspanningen lonen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mismatch tussen Vlaamse wijk-werkers en Waalse PWA'ers – 2701 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, we hebben het al gehad over grensarbeid, ik heb het over een vorm van grensarbeid. Met de zesde staatshervorming werd het systeem van de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA's) geregionaliseerd. Dit was voor Vlaanderen een uitgelezen kans om het systeem terecht grondig te hervormen zodat het beter activerend kan worden ingezet. Het PWA-statuut is een schijnstatuut. PWA'ers dachten een volwaardige job te hebben, maar bleven eigenlijk werkloos en moesten zo ook ingaan op werkaanbiedingen.

Het huidige systeem van het wijk-werken maakt duidelijk dat het om een tijdelijke tewerkstelling gaat met het oog om doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te activeren. Het traject is beperkt in de tijd, namelijk zes maanden, met de mogelijkheid voor een eenmalige verlenging van zes maanden.

In Wallonië bestaat het systeem van PWA nog. In de grensstreken met Wallonië merken we dus dat beide systemen naast elkaar komen te staan. Een Vlaamse wijk-werker kan dus maximaal twaalf maanden aan de slag, terwijl voor een Waalse PWA'er deze beperking in duur niet geldt. Tot slot is er een verschil in de vergoeding bovenop de werkloosheidsuitkering. Dit heeft een impact op de inzet van Vlaamse wijk-werkers en Waalse PWA'ers.

Op 5 februari 2018 werd een protocol gesloten tussen Vlaanderen en Wallonië dat de gewestoverschrijdende activiteiten van PWA/wijk-werken in de land- en tuinbouwsector regelt. Volgens dit protocol kunnen Vlaamse gebruikers het PWA-stelsel gebruiken zoals dat van toepassing is in het Waalse Gewest.

Minister, hoe evalueert u het samenwerkingsprotocol? Vormen deze twee verschillende systemen een drempel voor de Vlaamse gebruikers? Op welke manier kan de complementariteit tussen beide systemen beter worden aangepakt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Met uw vraag vat u me op twee bevoegdheden, namelijk Werk en Landbouw. De Vlaamse Regering heeft vorige legislatuur onder impuls van collega Muyters beslist om het PWA-stelsel vanaf 1 januari 2018 te vervangen door het stelsel wijk-werken. Dit is enkel toegankelijk voor werkzoekenden en gebruikers die hun domicilie of vestigingseenheid hebben in het Vlaamse Gewest, voor activiteiten die plaatsvinden in het Vlaamse Gewest. Dat betekent dat de Vlaamse gebruikers in principe geen gebruikmaken van Waalse PWA'ers, maar het protocol Land- en Tuinbouw van 5 februari 2018 vormt hier de enige uitzondering op.

VDAB doet, zoals afgesproken, enkel een beroep op dit protocol indien er onvoldoende toeleiding vanuit Vlaanderen gerealiseerd kan worden om de beschikbare

opdrachten wijk-werken bij Vlaamse land- en tuinbouwers in te vullen. De Vlaamse gebruiker heeft dus geen keuze tussen beide systemen. Hij zal zich altijd moeten aanmelden als gebruiker in het stelsel wijk-werken.

De wijk-werkbemiddelaar volgt dan met de gebruiker de afsprakenflow die volgt uit de bepalingen van het protocol. De mogelijkheid tot het inzetten van Waalse PWA'ers is geen gegarandeerd gegeven, maar een optie als andere mogelijkheden om de Vlaamse gebruiker te bedienen uitgeput zijn. Enkel als dit het geval is, licht de wijk-werkorganisator het centrale meldpunt bij VDAB in dat er een aanvraag is om via bijkomende rekrutering van Waalse PWA-werknemers voldoende capaciteit te vinden. Dat centrale meldpunt geeft deze aanvragen dan door aan Forem. Ik hoop dat u begrijpt dat het dus geen shopping is maar een mooie cascade. Dat vind ik toch.

Sinds de start van het protocol zijn er 278 aanvragen aan Forem bezorgd. Per aanvraag kan de Vlaamse gebruiker meerdere Waalse PWA'ers aanvragen. Een aanvraag kan dus zowel voor 1 als voor pakweg 5 PWA'ers staan. Voor dit jaar, 2020 dus, ging het tot nu toe om 51 aanvragen. Alle aanvragen waren zonder uitzondering afkomstig uit de provincie Limburg. Dus ik begrijp zeker uw interesse hiervoor, collega Lantmeeters.

Het doorsturen van de aanvraag naar Forem betekent niet dat de zoektocht van de wijk-werkorganisator eindigt. Zolang er onvoldoende Waalse PWA-werknemers zijn toegeleid, blijft de organisator zoeken naar wijk-werkers in Vlaanderen. Forem bezorgt aan de gebruiker in kwestie de lijst met contactgegevens van Waalse PWA-kantoren die een antwoord kunnen geven op zijn vraag en/of van de kantoren waar de eventuele PWA-werknemers uit het verleden aan verbonden zijn.

Er werd vandaag geen formele evaluatie of impactmeting opgezet met Forem, omdat we vanuit de operationele werking zien dat de aanvragen correct verlopen conform de afsprakenflow.

In april 2020 hebben we wel vastgesteld dat door een beslissing van les Agences Locales pour l'Emploi – ALE of PWA-Wallonië – in Wallonië de toeleiding van Waalse PWA'ers naar Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven stilgelegd was. We hebben toen onmiddellijk het kabinet van collega Morreale gecontacteerd. Het kabinet heeft ons verzekerd dat de Luikse PWA inmiddels opnieuw opgestart is. VDAB volgt dat samen op met Forem.

Hoe kan dit meer complementair worden? Het gaat eigenlijk om verschillende systemen. Wijk-werken is, zoals u weet, bedoeld als een activeringsinstrument. Het PWA-stelsel zoals Brussel en Wallonië dit kennen, is in Vlaanderen afgeschaft. Aangezien beide systemen in principe niet interfereren op Vlaams grondgebied, is er eigenlijk geen vraag naar complementariteit, met uitzondering van de land- en tuinbouw, zoals ik u heb uitgelegd. De spanning die er was met Wallonië, is nu weg.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Het is inderdaad, zoals u terecht zegt, een mooie cascade. Het is een mooie samenwerking die in theorie werkt en waarschijnlijk ook in de praktijk enig nut heeft, aangezien er dit jaar toch 51 aanvragen waren uit de provincie Limburg.

De vraag rijst of we misschien een onderzoek kunnen uitvoeren naar het verdringingseffect dat er volgens mij op dit ogenblik is.

Er zijn twee problemen. Het eerste probleem is dat de Waalse werknemer meer verdient dan de Vlaamse werknemer, de Limburgse in dit geval, waardoor de

Vlaamse werknemer minder geneigd is om eventueel samen te werken met de Waalse werknemer die beter verdient. Bestaat er een verdringingseffect waardoor het wijk-werken minder aantrekkelijk is? Dat is gewoon een vraag die ik stel. Een evaluatie zou daarrond mogelijk zijn. Die vraag is gecombineerd met een tweede opmerking – ik mag maar één vraag stellen. Op dit ogenblik komt weer het probleem van de toeleiding van werknemers naar seizoensarbeid. Er is weliswaar de website 'Help de oogst' om werknemers naar de land- en tuinbouw te sturen. In mei waren er daarvoor 25.000 werknemers nodig, die zijn niet allemaal gevonden. We zitten dus met een probleem.

Kunnen we gaan naar een eventuele evaluatie om na te kijken of er geen verdringingseffect is en om te kijken of we dat kunnen voorkomen, waardoor wijk-werken aantrekkelijker wordt? Daaraan gecombineerd is het doel: het toeleiden van de werknemers naar seizoensarbeid. Kunnen we daar misschien nog verdere stappen in ondernemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Lantmeeters, ik zal het nog eens navragen, over dat onderzoek rond de verdringingen. Persoonlijk denk ik dat het verdringingseffect minimaal zal zijn omdat het aantal uren van de Waalse PWA'ers beperkt is tot 60 uur per maand. Een job in de landbouw is niet voor iedereen weggelegd. Wijk-werken is bedoeld als opbouw naar duurzaam werk, de finaliteit is ook een beetje anders. Maar omdat u aandringt, zal ik nog eens opvragen bij onze diensten of daar wat dieper onderzoek kan gebeuren. Als dat voor hen niet nodig lijkt, zal ik u de motivatie daarvoor ook bezorgen. Maar dit is mijn eerste appreciatie die ik u gegeven heb.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Mijn enige bedenking, minister, is dat er na deze mooie cascade ook een mooi antwoord was, waar ik heel tevreden mee ben. Hartelijk dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de studieduurverlenging op de kansen op de arbeidsmarkt – 2726 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Momenteel zitten onze Vlaamse studenten in hun blok- en examenperiode. Dat is een periode waarin ze volgens een onderzoek van de UGent maar beter alles uit de kast halen om te slagen. Uit een onderzoek van de UGent waarbij 1600 fictieve sollicitaties geanalyseerd werden, blijkt dat studenten die een jaar moeten overzitten of langer doen over hun studies, hiervoor de prijs betalen wanneer zij op zoek gaan naar een job. In jobs waarbij opleiding en bijscholing van groot belang zijn, zien we dat 16 procent van de studenten die een jaar moesten overdoen, minder reacties kregen dan hun collega-studenten die hun studietraject binnen de vooropgestelde tijd hebben afgerond. Hoe meer belang de werkgever hecht aan opleiding en bijscholing, hoe minder snel hij een student zal aannemen die langer deed over zijn studietraject. Werkgevers maken bij een eerste selectieronde niet zozeer een rangschikking op basis van het diploma en vaardigheden, maar wel op basis van hun inschatting van de opleidbaarheid van

de kandidaten op de werkvloer. Econoom Stijn Baert gaf als verklaring dat werkgevers de studenten die langer over hun traject doen, als minder opleidbaar beschouwen.

Minister, wat zult u doen om de jongeren beter te sensibiliseren en bewust te maken van het feit dat de schoolcarrière een impact heeft bij het zoeken naar een job?

Welke instrumenten zijn er om deze jongeren een inhaalbeweging te laten maken waardoor deze achterstand kan worden weggewerkt? Op welke manier vinden deze jongeren snel de weg naar deze instrumenten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, dit is een zeer boeiende vraag, die misschien ook eens in de commissie Onderwijs aan bod zou kunnen komen. Ik zal al antwoorden wat mijn bevoegdheden betreft.

Eerst en vooral zijn er de hefbomen die ik in de vorige legislatuur heb ingevoerd. Denk maar aan de invoering van het loopbaandenken als sleutelcompetentie bij de nieuwe eindtermen, de invoering van de oriëntatieproef Columbus in het secundair onderwijs of de invoering van niet-bindende toelatingsproeven in het hoger onderwijs. Dat zijn tal van concrete maatregelen die ervoor zorgen dat jongeren reflecteren over hun passies en talenten, hun een spiegel voorhouden en laten nadenken over hun loopbaan.

Daarnaast stel ik vast – en dit hebben we trouwens vorige week ook uitvoerig besproken in de commissie naar aanleiding van het schoolverlatersrapport van VDAB – dat het hebben van een diploma hoger onderwijs nog steeds de beste garantie is op werk. 97 procent van de bachelors en masters was een jaar na afstuderen aan het werk. 'Studeer dus hard, want het loont', is mijn mantra, dat vandaag nog steeds actueel is. VDAB geeft deze boodschap telkens opnieuw op de studie-informatiedagen, de zogenaamde SID-ins die jaarlijks plaatsvinden. VDAB ondersteunt ook leraren via trainingssessies over loopbaandenken en sollicitatietraining.

Dan was er de vraag naar instrumenten die jongeren ondersteunen om een inhaalbeweging te maken. Het onlineaanbod van VDAB staat ook open voor studenten. Je kunt dus als student zo je leergierigheid bewijzen door enkele onlinemodules te volgen. Daarnaast biedt VDAB ook talrijke onlineworkshops en webinars aan om zo je 'soft skills' te versterken. VDAB zal begin juli een grote reclamecampagne lanceren specifiek gericht op jongeren en schoolverlaters, maar dit alles is u wellicht bekend.

Tot slot: het studietraject hoeft geen reflectie te zijn van de jongere op het moment dat ze zich aanbieden als sollicitant. Een jaar overzitten of wijziging van studierichting kan ook net goed zijn en kan helpen om de jongeren datgene bij te brengen wat nodig is. De werkgevers zijn zich daar ook wel ten volle van bewust. Er worden dus al heel veel initiatieven genomen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de toelichting van de initiatieven. De impact van de coronamaatregelen op onze economie is enorm, en dat zal ook nazinderen op onze arbeidsmarkt. Een job vinden zal moeilijker worden en zal ook niet vanzelfsprekend zijn. Als het aantal werkzoekenden per vacature stijgt, dan zullen werkgevers ook meer keuzevrijheid hebben en zullen ze ook kritisch gaan beoordelen. Bijgevolg zal de standaard hoger liggen. In

die zin zal de duurtijd van de studie en de jaren die men er over heeft gedaan, ook wel een impact hebben.

In de context van levenslang leren of het 'bingeleren' dat steeds belangrijker wordt, zullen werkgevers ook kijken naar het leerpotentieel, de leergierigheid en de leervaardigheden. Tijdens hun opleiding is het dus belangrijk dat studenten zich daar ook bewust van zijn. Ik weet dat dit geen evidentie is. Tijdens de studententijd is men niet echt bezig met de tendens op de arbeidsmarkt en het opstellen van een goed cv. De studenten die bijna klaar zijn voor de arbeidsmarkt, moeten we dus alerter maken over het aspect van een goed cv. We moeten in een cv misschien minder de aandacht leggen op opleidingen en studierichtingen, maar meer op competenties, ervaring en talenten. Het cv dat opgestuurd wordt, is een eerste kennismaking en doorslaggevend of er een tweede stap gebeurt, namelijk een eerste gesprek. Minister, welke mogelijkheden ziet u om daar meer op in te zetten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, ik ben het eigenlijk heel erg eens met alles wat u zegt. Het leergierig maken en het loopbaandenken starten niet in het hoger onderwijs. Eigenlijk moet je al in het secundair onderwijs leren wat loopbaandenken is omdat het in je latere leven van belang zal zijn. Dat is ook de reden waarom we het in de eindtermen hebben opgenomen bij de sleutelcompetenties.

Er zijn ook de jobcoaches van VDAB en de online-sollicitatiecoaches die nu al jongeren begeleiden en die ook online jonge schoolverlaters helpen met hun cv.

Mevrouw Claes, we komen natuurlijk uit een heel bijzondere tijd. Vroeger was het zo dat mensen gingen solliciteren en dat bedrijven dan een keuze maakten. Heel recent was het zo dat jongeren eigenlijk kozen welk bedrijf voor hen het beste was. Ik was eergisteren nog in Kortrijk bij de lancering van de startersgids en daar was een jong bedrijf dat digitale modules heeft gemaakt waarbij bedrijven zich aanbieden bij jonge sollicitanten. Daarbij is het dus niet de sollicitant die zegt wat hij of zij kan, maar het bedrijf dat zegt wat het kan bieden. We gaan nu naar een andere tijd waarin er opnieuw veel meer kandidaten voor een functie zullen zijn, en dat bedrijf gaat dan ook op zoek naar een manier waarop het die interessante tool kan blijven gebruiken. Dit is dus een beetje eigen aan de dynamiek van de economie, maar ik ben er wel van overtuigd dat er heel veel bestaat en dat ook op korte termijn heel veel moderne inspanningen geleverd moeten worden om jongeren tijdens hun studies al gevoelig te maken voor de manier waarop ze zich presenteren. Ik heb bij mijn kinderen ook gezien dat daar in het onderwijsveld relatief weinig aandacht voor was. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): In deze periode is het sowieso wat moeilijker voor de jongeren op de arbeidsmarkt. Laten we hen dan zeker ook goed voorbereiden zodat ze alle kansen krijgen en hun talenten niet onbenut blijven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse aanmoedigingspremies bij deeltijds tijdskrediet en ouderschapsverlof – 2751 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, dit is een heel concrete vraag die heel makkelijk op te lossen is om de rechten van zoveel mogelijk mensen te garanderen.

Op federaal niveau werd vorige week het nieuwe coronaouderschapsverlof ingevoerd en uiteraard sluit de Vlaamse Regering hierbij aan, maar in tegenstelling tot het reguliere ouderschapsverlof heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om bij het coronaouderschapsverlof geen aanmoedigingspremie te geven. Bij de invoering en de communicatie blijkt nu dat de Vlaamse administratie heeft beslist om vanaf 30 april alle aanmoedigingspremies voor deeltijds ouderschapsverlof stop te zetten. Ik begrijp dat het niet de bedoeling is dat er misbruik is of dat premies worden gecumuleerd, maar nu dreigt wel een pervers effect te ontstaan. Het gaat hier over 23.000 mensen, en voor sommige mensen zoals alleenstaande ouders en werknemers uit de social profit, is het coronaouderschapsverlof minder voordelig dan het reguliere systeem plus de aanmoedigingspremie. Maar ook hun aanmoedigingspremie wordt stopgezet en zij moeten die opnieuw aanvragen. Mogelijks zullen er mensen zijn die dit niet meteen merken of die sukkelen met de nieuwe aanvraag waardoor zij hun recht of een deel van hun recht dreigen te mislopen. Men legt dus de verantwoordelijkheid bij de werknemer om zelf vast te stellen of zijn of haar premie al dan niet verkeerdelijk werd ingetrokken.

Wij denken vanuit sp.a dat het beter zou zijn de werknemers te informeren over het reguliere systeem met premie enerzijds en het coronaouderschapsverlof zonder premie anderzijds en wat dat concreet voor hen betekent. Zo zou het mogelijk moeten zijn dat elke werknemer automatisch in het meest voordelige systeem terechtkomt. Dat lijkt me toch evident in een Vlaanderen dat altijd de mond vol heeft van een automatische toekenning van rechten. Hopelijk kunt u dit euvel rechtzetten, minister.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De Federale Regering heeft beslist om een extra vorm van ouderschapsverlof in het leven te roepen om ouders tijdens de coronacrisis te helpen bij de combinatie van werken en opvang van de kinderen, meer bepaald het coronaouderschapsverlof. De uitkering ligt 25 procent hoger dan bij het reguliere ouderschapsverlof.

De regelgeving voorziet niet in de cumul van de aanmoedigingspremie en het coronaouderschapsverlof. Door de verhoogde federale premie is de cumul ook niet aangewezen. Het Koninklijk Besluit dat het coronaouderschapsverlof regelt, bepaalt dat lopende periodes van ouderschapsverlof kunnen worden omgezet naar coronaouderschapsverlof.

Een zesduizendtal dossiers inzake aanmoedigingspremies bij deeltijds ouderschapsverlof in mei en juni 2020 zouden dus omgezet kunnen worden naar coronaouderschapsverlof.

Het klopt dat de som van het reguliere ouderschapsverlof en de aanmoedigingspremie hoger kan zijn dan de uitkering bij coronaouderschapsverlof. Niet iedereen zal zijn verlof dus omzetten naar coronaouderschapsverlof. Een belangrijk element

is wel dat het bij coronaouderschapsverlof om een extra verlof gaat dat enkel tijdens deze crisis kan worden opgenomen. Bijgevolg kunnen we ervan uitgaan dat veel werknemers die omzetting toch zullen doorvoeren.

Het is op dit moment nog onduidelijk hoeveel werknemers hun ouderschapsverlof effectief omzetten naar coronaouderschapsverlof. Het departement geeft aan dat het niet mogelijk is om deze gegevens op korte termijn te verkrijgen bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

Wat betreft de aanmoedigingspremie waren er drie opties. Men kon ten eerste alle lopende dossiers deeltijds ouderschapsverlof annuleren om onterechte uitbetalingen en de daaruit volgende terugvorderingen te vermijden. Een tweede optie was om de betaling te laten doorgaan en nadien de onterecht uitbetaalde premies terug te vorderen. Dit kon dan oplopen tot duizenden terugvorderingen. Een derde optie was om de betaling uit te stellen en de betaling via gegevensuitwisseling met de RVA uit te voeren. Aangezien de RVA nog bezig is met de verwerking van de aanvragen inzake het corona-ouderschapsverlof, zou dit tot een enorme vertraging en uitstel van betaling leiden.

Daarom werd de eerste optie, de annulatie van de lopende dossiers, in praktijk gebracht. Elke indiener werd hiervan door het departement geïnformeerd per mail of per brief. Daarnaast is alle informatie ook op de website terug te vinden en kan men uiteraard met vragen terecht bij de administratie via e-mail of telefonisch via het gratis nummer 1700.

Zij die niet gekozen hebben voor een omzetting naar het coronaouderschapsverlof, moeten dan een nieuwe aanvraag indienen. Dit kan via een simpele online aanvraagprocedure en het verwerken van de nieuwe aanvraag gaat snel. Zo kan de correcte betaling veel sneller gebeuren dan bij piste 3 en vermijden we onaangename terugvorderingen. Dat laatste zou zeer onaangenaam zijn. De oplossing is niet ideaal, maar wel de beste en, wat mij betreft, de enige manier om rekening te houden met de nieuwe federale regelgeving.

Zodra de gegevens via de RVA beschikbaar zijn, bekijken we hoe we personen die toch gewoon ouderschapsverlof hebben genomen en hun aanvraag niet opnieuw hebben ingediend, opnieuw kunnen sensibiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): U geeft zelf aan, minister, dat de piste niet ideaal is. Ik heb zelf ook al aangegeven dat het niet de bedoeling is noch om te cumuleren noch om een ingewikkeld systeem van terugvorderingen te voorzien, maar ik zou het wel evident vinden, aangezien wij vanuit Vlaanderen toch iedereen contacteren met de mogelijkheid om coronaouderschapsverlof op te nemen, dat we ook aangeven wat voor iedereen de meest voordelige optie is, veeleer dan mailverkeer op gang te moeten brengen met 'U hebt recht daarop' en 'Wat impliceert dat precies?' en men in een eerste fase alles gewoon stopzet. Is het niet mogelijk om iets concreter en met meer proactiviteit te communiceren vanuit Vlaanderen over de verschillende vormen van ouderschapsverlof – coronaouderschapsverlof of regulier verlof plus aanmoedigingspremie – en wat ze voor de persoon in kwestie inhouden, zodat het gemakkelijker is om te kiezen en het dossier in één beweging te behandelen? Ik denk dat dat de minste administratieve rompslomp voor iedereen zal veroorzaken en ook zal voorkomen dat mensen in een weinig rechtszeker statuut belanden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, ik wil uw suggestie gerust nog eens bekijken. Omdat het nog niet allemaal automatisch kan, hebben wij eigenlijk gezocht

naar de manier die het minste schade berokkent – laat het mij zo zeggen. In de niet-ideale wereld moet je zoeken naar datgene wat het ideale het meeste benadert, en dat heeft geleid tot de werkwijze die wij gevolgd hebben. Maar goed, ik heb goed geluisterd naar wat u gezegd hebt en ik zal dat ook bekijken met onze mensen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez, u bent daar ongetwijfeld gelukkig mee?

Caroline Gennez (sp.a): Ik ben blij dat we toch naar het ideale blijven streven en dat we er op administratief vlak inderdaad voor proberen te zorgen dat iedereen zijn rechten gegarandeerd ziet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe generatie sectorconvenanten 2021-2022 – 2765 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik werd natuurlijk getriggerd door uw aankondiging vorige week in het debat dat er nieuwe sectorconvenanten zouden komen en dat u daarin ook extra aandacht voor antidiscriminatie zou vragen. Ik wou dus natuurlijk eens horen hoe het meer in het algemeen met die sectorconvenanten zit. We weten immers dat de huidige generatie sectorconvenanten eind dit jaar afloopt. Er moeten dus nieuwe worden opgesteld. Er zijn heel wat uitdagingen. Antidiscriminatie is al genoemd, maar er is ook de vraag in welke mate er in het kader van de coronacrisis extra maatregelen moeten komen in die sectorconvenanten. Collega's hebben hier vaak ook al gewezen op het probleem van het niet goed op elkaar afgestemd zijn van het onderwijs en de arbeidsmarkt. Er is ook de vervroegde uitval, en er is ook heel terecht meer aandacht voor werkbaar werk, dus dat moet ook worden meegenomen. We hebben het al vaak gehad over al die grote uitdagingen en zullen het daar ongetwijfeld nog vaak over hebben, maar die zullen dus voor een groot deel moeten worden aangekaart in de nieuwe sectorconvenanten.

Minister, ik heb vernomen dat men mikt op 30 september als datum waarop die nieuwe convenanten inhoudelijk vorm moeten krijgen. Kunt u wat duidelijkheid geven over hoe het nu precies zit met de timing en de procedure ter zake? Zal de coronacrisis leiden tot nieuwe accenten in die sectorconvenanten op korte termijn? Hebt u ook specifieke verwachtingen over bijvoorbeeld het aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een betere afstemming tussen het onderwijs en de noden van onze arbeidsmarkt?

Van telewerken wordt vaak gezegd dat het een blijver wordt. Wij zijn dat nu aan het doen, met vallen en opstaan. De vraag is natuurlijk in welke mate dat telewerken in die sectorconvenanten wat meer ruimte zal krijgen.

Wat zijn precies de plannen met betrekking tot discriminatie? Op welke manier zullen die nieuwe sectorconvenanten worden gemonitord, zal men nagaan of ze de beoogde resultaten opleveren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, ik had verwacht dat ik u zou triggeren. Ik geef kort een aantal lijnen. Ik verwacht dat de sectoren tegen 30 september

2020 een paritair gedragen voorstel van sectorconvenant indienen bij mijn administratie. Ik heb vorige week woensdag, op 17 juni, het nieuwe inhoudelijk kader daarvoor gelanceerd. We zitten nu dus in de boeiende periode van de onderhandelingen. Zijn er nieuwe accenten? Zeker. Ik geef u een aantal belangrijke zaken mee. Aan elke sector heb ik gevraagd een relancetoets toe te passen op de te ontwikkelen sectorconvenant. Via die relancetoets geven sectoren een zicht op de impact van de coronacrisis op de sector, en op de dienstverlening en het aanbod. Collega Gennez zal dat heel graag horen. Dat is voor ons zeer interessant, omdat, als de sector die toets zelf ook doet, dat dan breder kan worden opgenomen in de langetermijnstrategie.

Inhoudelijk heb ik ook een aantal nieuwe klemtonen. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is een thema dat decretaal verplicht is, maar ik ben daar, gelet op mijn verleden, ook zeer gevoelig voor, zoals u weet. Ik wil ook heel sterk inzetten op een intersectorale aanpak op het vlak van STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics), van de professionalisering van lesgevers, van arbeidsmarktgerichte opleidingen. Ik wil die intersectorale bruggen ook versterken via de inzet van een intersectorale adviseur. Ik heb al gezegd het goed te vinden dat men ook samen opleidt, om de kwetsbaarheid wat minder te maken, zeker bij kortgeschoolde mensen.

Nieuw zijn ook de duale addenda die zullen worden afgesloten in die sectoren met een sectoraal partnerschap inzake duaal leren.

Er wordt veel belang gehecht aan werkbaar werk om meer mensen duurzaam aan de slag te krijgen en te houden. Het geschikt inzetten van flexibele arbeidsvormen, zoals telewerken, krijgt daarbij uiteraard een prominente plaats, maar ik laat het wel aan de sectoren om dat ook eens grondig te bediscussiëren met elkaar, want de ene sector is de andere niet.

We hebben wel een inspiratiemenu met suggesties meegegeven, omdat ik vind dat je na corona de goede zaken die telewerken met zich meebracht, niet mag weggooien. Dat wordt dus gevraagd.

Dan is er uw vraag over discriminatie. Ik ben daar vorige week in de plenaire vergadering al uitgebreid op ingegaan. Ik wil echt een versnelling hoger schakelen. Ik wil dat het bestrijden van racisme en discriminatie een verplicht onderdeel wordt in elke sectorconvenant. U weet dat wij in die sectorconvenanten resultaatsverbintenissen en inspanningsverbintenissen hebben. De meting van de stand in de sector wil ik als resultaatsverbintenis opnemen. Iedereen zal dat dus moeten maken. We zullen werken via vier fasen. Ten eerste: de foto die alle sectoren meekrijgen van mijn administratie, waarin bijvoorbeeld de resultaten van de metingen in Mechelen of Gent meegenomen worden. Ik hoop dat we die ook per sector gaan kunnen krijgen, omdat dat ook interessant materiaal is om mee te geven. Dat is basisinfo. Die eerste fase is dus voor nu direct. De tweede fase is het meetinstrument, het monitoringsysteem, dat we nu gaan uitwerken, samen met wetenschappers, maar waarbij de sociale partners mee beslissen. Ik wil niet dat het een abstract wetenschappelijk instrument wordt. Ik wil dat het iets is dat toepasbaar is in de sectoren. En dan gaan we kijken hoe je de discriminatie het best in kaart kunt brengen. Voor de dienstenchequesector is dat al gebeurd. Maar alle sectoren zijn verschillend. In de schoonmaak en de horeca zijn er al heel veel werknemers met buitenlandse roots, maar in de chemie en de vrije beroepen is dat helemaal anders. Een sector als de private autobus- en autocarbedrijven stelt heel wat meer doelgroepen tewerk, zoals jongeren en ouderen, en de groene sector stelt veel meer mensen met een arbeidshandicap tewerk. Ik vind het dus wel nuttig om ook de positieve beelden in de sectoren te zien, en daarmee aan de slag te kunnen gaan.

De nulmeting moet begin 2021 uitgevoerd worden. Het instrument moet dus klaar zijn in het najaar, zodat het kan worden meegenomen in de sectorconvenanten. De nulmeting volgt dan begin 2021. Het resultaat moet medio 2021 zichtbaar zijn, zodat we concrete acties kunnen ondernemen vanaf eind 2021.

De sectoren staan er niet alleen voor. De wetenschappers hebben ook gezegd: 'Je gaat die sectoren toch niet zelf laten meten? Wij zouden die data ook wel willen kunnen gebruiken en dat opvolgen.' Allemaal geen probleem. Dat wordt nu afgesproken. Ik kan daar dus nog geen voorafnames op doen.

Dan is er nog de monitoring. Zoals ik al zei: 80 procent inspanningsfinanciering, 20 procent resultaatsfinanciering. Het aantal sectorconsulenten per sector blijft behouden. Gekoppeld aan de resultaatsverbintenis vraag ik aan de sectoren om de resultaatsverbintenissen te formuleren, waarbij ik er zelf al eentje in de picture heb gezet, namelijk die meting die moet gebeuren.

Er wordt nu onderhandeld. Ik hoop om in de komende maanden in alle sectoren groene lichten te zien.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Groene lichten, dat hebben we graag, want dan gaat het normaal gezien vlotter dan met rode lichten.

Het is een aanzet. Er wordt nu veel onderhandeld. Dit zal dus zeker terugkomen. We zullen dat vanuit het parlement, maar u als minister uiteraard ook, blijven opvolgen.

Ik ben blij dat u aan de sectoren hebt gezegd dat ze er zelf de relancetoets in moeten steken. We hebben gisteren tijdens het debat over de begrotingsaanpassing ook gedebatteerd over hoe de Vlaamse Regering moet omgaan met relance, welke plannen ze nu al moet maken, welke maatregelen ze al moet treffen en welk geld ze al moet uitgeven. De boodschap van de Vlaamse Regering was om eerst eens goed te kijken. De twee comités zijn bezig. We hebben nog maar twee cartouches. We moeten zien dat we die dan goed inzetten. Ik zie dat dit daar een onderdeel van is. U gaat met de sectoren zelf eens nagaan of dat een goede aanpak is. We gaan onze tijd nemen om te zien waar de problemen juist zitten en hoe we vanuit de Vlaamse Regering daar het best op kunnen inspelen. Het is goed dat u de sectoren daar zelf ook bij responsabiliseert, via de relancetoets.

Ik ben ook tevreden dat u in de sectorconvenanten de focus legt op discriminatie. We houden daar duidelijk de druk hoog. Ik denk dat dat ook nog wel nodig zal zijn. We weten dat we de voorbije maanden te maken hadden met grote krapte op onze arbeidsmarkt. En hoe je het ook draait of keert, als er krapte is, dan is er misschien minder ruimte voor vooroordelen.

Men heeft het volk nodig. Ik denk dat mensen met een andere achtergrond, of het nu etnisch is of anders, daar meer kansen gekregen hebben. Maar de krapte is nu wat weg door corona en de kans bestaat dat hun positie weer wat moeilijker gaat worden. Op zo'n moment is het echt wel nodig dat we de druk hoog houden. Dat gaan we zeker verder opvolgen.

Het is goed dat u daar resultaatsverbintenissen in steekt, want het zal echt wel cruciaal zijn om heel duidelijk te maken aan de werkgevers dat ze iedereen een kans moeten geven. We verdienen allemaal gelijke kansen. Het is goed dat u ook in de sectorconvenanten de druk hoog zet. De dienstencheque heeft bewezen dat het echt resultaat kan opleveren. Maar zoals gezegd, moeten we de druk hoog houden.

Ik heb voorlopig geen bijkomende vragen, maar het waren toch enkele belangrijke beschouwingen die ik wilde meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik heb vroeger zelf gewerkt voor een sectorfonds. Daar was ik bezig met de sectorconvenanten en de evaluaties. Ik weet dus hoeveel werk dat vraagt. Die instrumenten zijn belangrijk. Het is door overleg met de sociale partners dat er afspraken worden vastgelegd tussen deze sectoren en de Vlaamse overheid. Het is ook goed dat de sectorconvenanten niet zomaar vrijblijvend zijn. De financiering is voor 20 procent gebaseerd op resultaten. In een vorige generatie van 2018-2019 werd vooral gefocust op de overgang onderwijs-arbeidsmarkt, levenslang leren en diversiteit. Minister, hoe evalueert u deze klemtonen? Welke resultaten zijn er?

Bij iedere sectorconvenant is er ook een tussentijdse evaluatie en een eind-evaluatie. Als we die bekijken is het vooral de bedoeling om duidelijk te maken wat de behaalde resultaten zijn, op het einde en tussentijds, welke middelen ingezet werden en de verantwoording van de kosten. Op welke manier worden van deze evaluatie knelpunten, verbeterpunten en eventuele nieuwe accenten meegenomen in de nieuwe sectorconvenanten?

Ook in de beleidsnota wordt aangegeven dat bij die nieuwe sectorconvenanten bijzonder gefocust zal worden op de sectoren die voor een heroriëntatie staan als gevolg van nakende grote disrupties. Zullen de betrokken sectorfondsen gestimuleerd worden om zich in te zetten als loopbaan- en transitiefonds? Hoe zal dat juist worden aangepakt of nog verder worden uitgebreid?

Ten slotte wordt aangegeven dat er ingezet wordt op intersectorale afspraken om de transities in de sectoren en tussen de sectoren beter te laten verlopen. Concreet is het de bedoeling om mensen met een bedreigde job van de ene sector te begeleiden of op te leiden naar een andere sector waar er tekorten zijn. In het kader van de coronamaatregelen maakte de federale overheid het al mogelijk om detachering van personeelsleden tussen bedrijven in kritieke sectoren mogelijk te maken. Minister, hoe evalueert u deze aanpak? Kan die nog verder verruimd worden? Welke mogelijke drempels detecteert u om daar meer op in te zetten?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, aansluitend op de discussie in het eerste uur van deze ochtendvergadering is er natuurlijk de vraag naar diversiteit en discriminatie en hoe die te meten in het kader van de sectorconvenanten. Collega Claes heeft al verwezen naar de evaluatie van de lopende convenanten. Dat is belangrijk om mee te nemen in de nulmeting voor de nieuwe. Wat ons betreft, is een monitoring van de discriminatie per sector uiteraard positief. Maar wanneer de discriminatie vastgesteld wordt, is de vraag aan welke acties u denkt om de sector te verbeteren: meldingsplicht, klokkenluidersstatuut, tuchtregelingen, een verplichte vorming rond antidiscriminatie,... er zijn heel veel mogelijkheden. Biedt u een panoplie van mogelijkheden aan om die vaststellingen tegen te gaan?

Ik vertel niets nieuws als ik zeg dat wij denken dat als stok achter de deur handhaving via praktijktesten ook noodzakelijk blijft. U weet dat wij daar tijdens de vorige legislatuur vanuit onze fractie al een voorstel van decreet rond hadden ingediend. We vrezen dat het nog steeds nodig is om dat opnieuw te doen, minister.

Ik heb nog een vraag, niet aan u, minister, maar aan collega Vande Reyde. Kan mijn vraag 11 aansluitend aan deze vraag behandeld worden, dus voor uw vraag?

Ik moet namelijk om 12 uur vertrekken. Ik zie een duim in de lucht, dat is heel lief van u. Ik hoop dat de minister hier ook akkoord mee gaat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, bedankt voor de steun en het vertrouwen.

Collega Claes, die evaluaties zijn er. We nemen die ook mee in de nulmeting. Ik kan daar uit mijn hoofd geen verdere uitleg bij geven, maar zal bekijken wat ik u daarvan ter beschikking kan stellen. Sowieso is er bij het begin van een nieuwe reeks altijd een evaluatie van de oude reeks.

Ik vond de klemtonen heel goed en ik vind het ook van belang dat er voor die thema's indicatoren blijven. Dat blijft op zich gelijk. Die nieuwe accenten – de relancetoets, het intersectoraal werken, het opzoeken van innovatie, het concretiseren van de discriminatie, duaal leren in de addenda – komen erbij en zijn dus geen vervangende accenten. De oude indicatoren blijven bestaan.

Met het Europees Sociaal Fonds (ESF) werken we flankerend om transitie waar te maken. Dat is experimenteel, maar we maken het wel mogelijk. Sectoren dienen aan het einde van de onderhandelingen van de komende maanden zelf voorstellen in.

Collega Gennez, wat de discriminatie betreft, zijn er ten opzichte van de vorige generatie sectorconvenanten positieve stappen gezet.

Collega Claes, we zullen ook nog een doorsnede maken van de vorige evaluaties, die u nog zult kunnen ontvangen.

Wat discriminatie in concreto betreft, collega Gennez: het is de eerste keer dat we zo concreet zijn. We hebben een sectorfoto en een nulmeting. Uiteraard vormt handhaving het sluitstuk. Dat kan via de inspectie. We zullen ook moeten bekijken wat het beste instrument is om te meten. Is dat bijvoorbeeld een praktijkmeting? Dat zal moeten blijken. Dat wordt dus vervolgd. Het is voor de sectoren een heel intens traject dat ze nu moeten volgen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb geen verdere opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over initiatieven om de kmo-portefeuille doelgerichter te maken – 2695 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dank u wel, collega's van Open Vld, voor het begrip en de flexibiliteit.

Minister, u hebt de Vlaamse kmo-portefeuille licht hervormd. Die kmo-portefeuille heeft tot doel de groei en de transformatie van de Vlaamse bedrijven te ondersteunen. Daarin staat de toegankelijkheid van de opleidingen of adviezen die bedrijven kunnen inkopen centraal. De kmo-portefeuille werkt dan ook vraaggericht.

Dat vinden we allemaal een goede zaak, omdat de laagdrempelige en vraag-gerichte aanpak voordelen heeft. Dit kan er evenwel ook toe leiden dat subsidies gegeven worden aan minder nuttige opleidingen zoals vlieglessen en lessen hypnose en shiatsu.

Sp.a vindt het dan ook goed dat u beslist hebt om een aantal van deze opleidingen niet langer te ondersteunen. Er kan volgens ons echter nog meer gedaan worden om de kmo-portefeuille nog doelgerichter te maken, zeker in een tijd waarin het belangrijk is om de overheidsmiddelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Daarom heb ik een aantal vragen.

Hoeveel subsidies werden er vorig jaar gegeven voor de diensten en opleidingen die nu uitgesloten worden door de kmo-portefeuille? Maakt deze beperking deel uit van de aangekondigde en doorgevoerde besparing of is dit iets nieuws?

Wij denken dat de kmo-portefeuille een krachtig instrument kan zijn om onze productiviteit te verhogen.

Denkt u er ook aan om een lijst te maken van opleidingen en diensten die bedrijven productiever kunnen maken en de technologie en digitalisering sneller kunnen verspreiden en, indien mogelijk, deze diensten en opleidingen dan ook extra te subsidiëren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, dank u wel voor de vraag. Ik kan kort en duidelijk zijn: die bijsturing is niet ingegeven uit besparingsoverwegingen, maar wel vanuit het idee dat we de kmo-portefeuille moeten inzetten conform de doelstelling. Er zal uiteraard wel een minderuitgave zijn, maar dit was niet de prioriteit. Opleidingen die niet of bijna nooit bijdragen tot het verbeteren van de bedrijfsvoering hebben geen plaats in het ondersteuningspakket. Dat is het uitgangspunt en dat staat los van de budgettaire positieve effecten.

Het uitgangspunt voor de opleidingen was dat ze in principe niet in aanmerking komen voor steun, tenzij ze een bijdrage leverden voor de verbetering van de bedrijfsvoering. Wat niet kan is dat de opleiding in de praktijk alleen gevolgd wordt om een andere reden en dat er hoogstens een artificiële link met de onderneming bestaat. Op die manier ga je een goed werkend subsidie-instrument uithollen. In het verleden zijn er al steekproefsgewijze controles gebeurd, maar ik heb dan toch beslist om een aantal opleidingen te schrappen.

De besparing die het neveneffect is van de bijsturing, bestaat. Concreet is er in 2019 iets meer dan 1,7 miljoen euro subsidies toegekend voor diensten die vanaf 1 juli niet meer toegelaten zijn. We hebben andere zaken gedaan om te besparen, collega Gennez. U weet dat de subsidiepercentages verlaagd zijn van 40 naar 30 procent voor een kleine onderneming, en van 30 naar 20 procent voor een middelgrote onderneming. Tegelijk gaan we ervan uit dat kmo's door deze ingreep niet zullen snoeien in de opleiding van zichzelf of hun medewerkers.

Ik ben het absoluut eens met uw tweede punt dat dat een zeer krachtig wapen is om de productiviteit te verhogen. We willen dat maximaal inzetten op de verbetering van de toegang van Vlaamse kmo's tot nieuwe technologieën. Ik ben het er niet mee eens dat het een goed idee zou zijn om bepaalde opleidingen bijkomend te promoten met een hoger steunpercentage.

De kracht ligt er net in dat, als je vraaggericht werkt, administratief eenvoudig en transparant, je het beroep erop stimuleert, maar ook innovatie kunt stimuleren.

Het diversifiëren in steunpercentages zou eigenlijk op elk van die drie punten wat gaan inbreken.

Door in te spelen op de noden die u terecht signaleert, hebben we bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) het instrument van de kmo-groei-subsidie. Met dit steuninstrument kunnen kmo's extra kennis in huis halen om hun groeiplannen uit te voeren. Hierbij verstrekt VLAIO 50 procent subsidie voor projecten tot 50.000 euro. We gaan heel binnenkort de kmo-groei-subsidie ook expliciet inzetten om de digitaliseringsnoden bij kmo's te ondersteunen. Op die manier spelen we dan direct in op het stimuleren van technologie die bedrijven productiever maakt.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het zal u niet verbazen dat wij ook voorstander zijn van een bijsturing van de kmo-portefeuille, zoals ook door mijn voorgangster Daniëlle Vanwesenbeeck hier al meermaals bepleit is.

Het gaat niet zozeer over de inhoud, want daarmee zijn we volledig akkoord. Wat me wel een beetje verbaast, is dat ik vandaag om 9 uur een antwoord krijg op mijn schriftelijke vraag van 30 april. Ik heb op 30 april een vraag ingediend over de bijsturing van de kmo-portefeuille. Ik kreeg vanochtend een antwoord waarin staat dat de bijsturing is uitgesteld, dat de communicatie pas wordt opgestart wanneer de bijsturingen ingaan, en dat er nog geen informatie over gegeven kan worden. Ondertussen is dat wel in de pers verschenen en zijn we dat hier aan het bespreken. Ik vind dat een beetje gek. Het zal uw schuld niet zijn, daar twijfel ik niet aan. Ik vind het wel een beetje vervelend als ik vragen indien en achteraf antwoord krijg, en dan vraag ik mij soms af wat ik hier nog zit te doen.

De voorzitter: Ik begrijp uit de non-verbale communicatie dat de minister uw bezorgdheid hierover begrijpt.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vande Reyde, u zegt dat u zich afvraagt wat u hier nog zit te doen. U hebt vaak heel pertinente tussenkomsten en u krijgt – denk ik – heel veel antwoorden op tijd. Dit verbaast me nu wel hogelijk. Als ik het goed begrijp, dan is het antwoord ook veel te laat gekomen. Als de vraag van 30 april dateert, dan moest het antwoord al langer zijn gekomen. Ik zal het opzoeken. Dat overkomt ons niet zo vaak. Er zijn wel heel veel vragen. Ik meen mij zelfs te herinneren dat ik naar aanleiding van het antwoord het dossier bij mij heb gehouden om te beslissen om het toch te doen. Het is dus heel vreemd dat dat antwoord nog bij u is terechtgekomen. Enfin, ik moet het bekijken. Mijn excuses in elk geval daarvoor. (N.v.d.r.: Tijdens de behandeling van vraag om uitleg 2658 van Maurits Vande Reyde over de oprichting van een taskforce Ruimtevaart komt minister Hilde Crevits nog even op deze kwestie terug.)

De voorzitter: Er zijn in het afgelopen jaar iets meer dan 6000 schriftelijke vragen aan de regering gesteld. Er kan dan dus wel iets mislopen, maar het wordt bekeken.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een taskforce Ruimtevaart – 2658 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, als kind was ik al supergeïnteresseerd in ruimtevaart en ik blijf dat meedragen. Minister, begin februari stelde ik u een aantal vragen waarop ik wel tijdig een antwoord heb gekregen. Het is dus geen rode draad.

In die vraag had ik het over de ESA-middelen (European Space Agency) die naar Vlaanderen komen. Ik had terzijde ook aangehaald dat er al een tijdje een advies was van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) om een taskforce Ruimtevaart op te richten. Als we hebben gezien wat er in de laatste maanden allemaal in de ruimtevaart is gebeurd, dan klinkt dat een beetje spannend. Die taskforce is op 9 juni ook opgericht, wat heel goed is.

In die taskforce zal er een langetermijnstrategie worden uitgetekend over hoe Vlaanderen ruimtevaart wil gebruiken, niet alleen om in te investeren en onze centjes in te steken, maar ook om na te gaan welke voordelen we eruit kunnen halen voor onze brede economie. Ruimtevaart is een katalysator die gebruikt kan worden voor allerlei toepassingen. Uiteindelijk is het goed voor iedereen. Minister, hoe is de taskforce Ruimtevaart samengesteld? Welke opdracht heeft de taskforce?

Een van de aanbevelingen van VARIO was dat de Vlaamse overheid van de ruimtevaart gebruik zou kunnen maken als 'early adopter', een beetje naar het voorbeeld van de Verenigde Staten waar de overheid zelf de eerste gebruiker is van allerlei toepassingen uit de ruimtevaart. Voor Vlaanderen denk ik bijvoorbeeld aan datatoepassingen die in coronatijden plots heel pertinent werden. Daar zijn ook goede maatregelen genomen. Kan de Vlaamse overheid die 'early adopter'-rol op zich nemen?

VARIO pleitte ook voor het uitwerken van een langetermijnstrategie voor Vlaanderen. Hoe ziet u dat? Welke concrete stappen zult u nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben blij dat sommige schriftelijke vragen toch wel op tijd zijn beantwoord. Mijn mensen hebben me ondertussen laten weten dat er wegens corona uitstel was van het beantwoorden tot 1 juli en dat dit vermoedelijk een van de vragen is die er weken geleden al door is geglipt vooraleer ik beslist heb om toch de aanpassing te doen. Het antwoord is dan niet meer aangepast. Ik herinner mij echt het moment dat ik het bij mij kreeg en dacht om het toch aan te passen. Wellicht stond mijn handtekening er al op en is het antwoord toch doorgestuurd. We bekijken het. Het bijzonderste is de richting die we uitgaan. Als dat de juiste is, is dat ook al iets.

Over de taskforce Ruimtevaart hebt u in het verleden al vragen gesteld, net als mevrouw Sleurs. Die taskforce is samengesteld uit vertegenwoordigers van bedrijven, koepelorganisaties zoals Agoria, het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), universiteiten zoals KU Leuven, Universiteit Antwerpen en VUB, en onderzoeksinstituten zoals de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Vanuit mijn administratie nemen het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) deel. Ook de adviesraad VARIO is vertegenwoordigd.

Ik zal als bijlage bij de vraag de samenstelling bezorgen. Die samenstelling is altijd voorlopig, dus als u suggesties hebt, mag u die gerust meegeven.

Een gemeenschappelijk kenmerk van de leden van de taskforce is het feit dat zij vertrouwd zijn met hightechinnovatie en -onderzoek en dit zowel op Vlaams, federaal als Europees niveau. Een eerste kennismakingsvergadering vond plaats op 9 juni via videoconferentie. Ik was daar zelf ook bij en we hebben ons daar gedurende anderhalf uur aan elkaar voorgesteld. Veel mensen kenden elkaar, maar zijn niet gewoon om samen met de Vlaamse overheid te vergaderen. In die zin was dat wel een uniek moment.

Tegen het einde van de legislatuur willen we, voortbouwend op wat al bestaat, duidelijke stappen hebben naar een duurzaam model voor de ruimtevaartconomie in Vlaanderen. Ik vind dat trouwens een heel mooi woord. We vragen ons vaak af hoe we jongeren kunnen stimuleren om wetenschap en techniek te volgen, welnu, het woord ruimtevaart spreekt sowieso tot de verbeelding van heel veel jongeren. Het gaat dan zowel om aspecten van financiering als om structuren. Alle deelnemers vroegen om toch zeker niet te verzanden in een pure discussie over hoe er geld kan worden binnengehaald maar eerder over hoe we die ruimtevaartconomie vorm kunnen geven. Het is de taak van de taskforce om die ambitie mee vorm te geven.

De aanbevelingen van VARIO zaten al in een eerdere vraag om uitleg. VITO heeft momenteel een tiental projecten lopen. Het gaat om technologische verkenningen en zogenaamde 'proof of concept'-projecten op terreinen zoals waterkwaliteit, landbouw, bosbeleid en stabiliteit van wegen. Voor elk van deze projecten is er overleg met bevoegde administraties.

Wanneer die projecten succesvol blijken te zijn, biedt de toepassing van deze projecten een direct voordeel voor de Vlaamse overheid. Tegelijk mag men niet onderschatten dat dergelijke projecten ook ambassadeur voor de hele Vlaamse ruimtevaartconomie zijn, zij maken die ruimtevaartconomie tastbaar, en dat is net wat we vandaag nog een beetje missen in Vlaanderen.

Het uiteindelijke doel dat VARIO vooropstelt, is de uitbouw van een Vlaamse ruimtevaartconomie die aansluit op het Europese niveau. Het innovatief bedrijfsnetwerk IBN Space 4.0 is het bewijs dat de actoren van de sector zich hiervoor inzetten. Momenteel werkt IBN aan de tien trajecten die onderscheiden werden in het VARIO-advies.

Deze initiatieven geven richting aan de uitbouw van de Vlaamse ruimtevaart. Een van de taken van de taskforce bestaat er ook in om iets verder in de tijd te kijken en na te gaan welke elementen in de huidige aanpak nog ontbreken of eventueel aangepast en versterkt moeten worden. We doen dit altijd binnen het bestaande federale en Europese kader.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het volledig met u eens dat het niet enkel een heel mooi woord is maar ook echt iets waarmee we jongeren kunnen enthousiasmeren voor wetenschap en de relatie tussen beide.

Ik heb nog een klein bijvraagje. U hebt gezegd dat we niet moeten kijken naar de centen, dat is waar, maar centen doen er soms wel toe en in dat opzicht zou ik willen vragen hoe wij ons aandeel in ESA-middelen (European Space Agency) kunnen vergroten. Nu zou op Belgisch niveau 55 procent van die middelen naar Vlaamse ondernemingen moeten worden gehaald maar we halen dat streefcijfer niet en daardoor krijgen we eigenlijk 25 miljoen euro middelen te weinig. ... (*onverstaanbaar*) ... Veel bedrijven zullen in het Brusselse gesitueerd zijn, maar ik denk

dat we er toch werk van moeten maken om het juiste aandeel uit die ESA-middelen te krijgen. Kunt u daar nog bijkomende informatie over geven?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ik sluit me aan bij de heer Vande Reyde, in eerste instantie wanneer het gaat over de ESA-middelen. Het is natuurlijk belangrijk dat we de juiste Vlaamse return hebben. Maar ik wil ook mijn tevredenheid uiten dat de taskforce inderdaad van start is gegaan.

Het is inderdaad nog maar een kennismaking geweest, maar het is het tastbaar maken van de ruimtevaartconomie, een mooi woord zoals u zegt, maar het is veel meer dan een mooi woord. Ruimtevaart is veel breder.

In deze crisis speelt ook nog eens de droogte een rol. VITO heeft zoveel technologie in huis om zulke zaken te kunnen opmeten, maar ook naar oplossingen te kunnen gaan. Het is belangrijk dat we van dichtbij die taskforce kunnen opvolgen, dat we weten wat er gaande is, en dat we daardoor niet alleen de economie maar heel het veld van innovatie dat erachter zit, kunnen activeren. U hebt alvast mijn appreciatie voor het feit dat de taskforce inderdaad van start is gegaan, hopelijk kunnen we daar extra werk van maken.

Ik sluit me aan bij collega Vande Reyde in verband met de ESA-middelen. Het is een strijd die we al lang voeren. Misschien kunnen we iets bereiken via de taskforce. U als minister moet daar blijven op drukken, het is een belangrijke economische tak voor de Vlaamse ontwikkeling.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor de appreciatie. Ik had beloofd dat we zo'n taskforce zouden oprichten. Dat was bijzonder interessant, net zoals je een groep van wetenschappers zou samen zetten. Het is ook interessant om hun overleg te horen.

Het is, denk ik, de federale overheid die programma's binnen ESA selecteert die relevant zijn voor Vlaanderen. Daarom is het nuttig om nu samen te zitten met een groep om te zien welke opportuniteiten er zijn voor onze bedrijven om op in te spelen en dus ook zo de return binnen te halen.

Het viel me in de eerste kennismakingsronde op dat men zei dat we ons daartoe niet mochten beperken. Dat is dus niet weg, integendeel. De bedoeling van het forum is uiteraard om te zoeken hoe het een meerwaarde kan zijn, ook inzake het binnenhalen van middelen. Men wil ook dat er aandacht aan de ruimtevaart-economie besteed wordt als such, niet alleen ESA-gewijs, maar ook om maatschappelijk duidelijk te maken wat het belang van die hele economie is voor Vlaanderen en hoe we nog meer op opportuniteiten kunnen inspelen.

Ik heb gezegd: 'niet alleen'. Dat neemt natuurlijk niet weg dat het wel een belangrijk iets is. Mensen zeiden: 'laat ons niet zuiver focussen op dat budget'. Iedereen gaf wel aan dat het terecht is. Iedereen weet dat dat een van de redenen is waarom ik die taskforce opgericht heb.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Een kleine correctie: mijn medewerker zit mij te bestoken met berichten dat het antwoord op de schriftelijke vraag waar ik het net over had, al is binnengekomen op 3 juni, niet vanochtend, zoals ik eerst zei. Hij heeft het me vanochtend geforward. Ik heb verkeerd gekeken. U berichtte er in de pers over op 12 juni.

Minister Hilde Crevits: Ik krijg net ook een heleboel mails, want ik had kwaad gevraagd hoe dat toch mogelijk was. Ik heb net de chronologie doorgekregen.

Ik ben dus van gedacht veranderd. De vraag lag bij mij en één of twee dagen later hebben we beslist om dat echt wel te doen. Ik zou ze niet doorgestuurd hebben en u later een antwoord bezorgd hebben, maar het was al gepasseerd. Dat was niet vandaag, zeggen mijn mensen mij.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Oké, 'case closed'. Voor mij zijn er geen fouten gemaakt, maar als over dergelijke zaken vragen gesteld zijn en er een debat over gehouden is, zijn volgens mij de primeurs voor het parlement. Dat geldt voor veel zaken. Ik weet dat dat 'zagerig' overkomt. Ik blijf bij het standpunt dat dat belangrijk is.

Ik begrijp dat bij dezen het geluksniveau gestegen is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de dreigende faillissementen bij handelaars – 2723 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): De coronacrisis heeft een grote impact op de economie en op onze handelaars. In deze commissie hebben we hier reeds vaak over gedebatteerd en hoorzittingen over georganiseerd. Daarnaast heeft het Vlaams Parlement ook de resolutie goedgekeurd over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis.

Onlangs hebben het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) enquêtes afgenomen bij handelaars. De resultaten zijn opmerkelijk. Volgens de rondvraag vreest 1 op de 5 handelaars om binnen enkele maanden failliet te gaan. NSZ heeft een enquête afgenomen bij 688 niet-voedingszaken en 85 procent daarvan verklaart dat ze geconfronteerd worden met een significante omzetsdaling. Volgens NSZ schatten 4 op de 10 ondernemers hun verlies op 30 tot 45 procent. Ruim de helft van de zelfstandigen geeft aan onvoldoende reserves te hebben om langer dan 2 maanden te overleven. Dat zijn een aantal zaken die ons toch wel zorgen baren.

Bij UNIZO is er een gelijkaardig geluid te horen. Daarin geeft een ruime meerderheid van de ondervraagden aan dat de omzet vorige week flink onder de verwachtingen bleef. Bij 15 procent bedroeg het zelfs minder dan de helft.

Ik ben ervan overtuigd, minister, dat u zelf waarschijnlijk ook wel voldoende noodkreten binnen krijgt, maar ik heb het vandaag over de vraag hoe we dit gaan monitoren. Hoe monitort u de huidige omzetcijfers van de handelaars en hoe worden deze opgevolgd? Hoe ziet u de omzetcijfers verder evolueren en in hoeverre vreest u voor een eventuele kettingreactie als handelaars failliet gaan?

Overlegt u met de vakorganisaties? Ik veronderstel van wel, dus tot welke conclusie bent u gekomen? Zo neen, wanneer plant u dit te doen? Maar zoals gezegd, denk ik dat u dit al doet.

Veel lokale besturen hebben extra ondersteunende maatregelen genomen om de lokale economie te ondersteunen. Op welke manier kunnen de lokale besturen bij Vlaanderen terecht voor advies en informatie om eventuele lokale maatregelen zo doelgericht en efficiënt mogelijk in te zetten?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Vreese. Uit uw vraagstelling bleek al een groot vertrouwen in de minister.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De belangrijkste wijze van opvolgen betreft de contacten die we hebben met de werkgeversorganisaties en de enquêteringen die gebeuren naar de ondernemers om inzicht te krijgen in de door hen verwachte bedrijfsresultaten enerzijds en het ondernemersvertrouwen anderzijds.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) volgt de resultaten van de ERMG-enquêtes (Economic Risk Management Group) op. U kunt die trouwens terugvinden op de site, en het is heel nuttig om die op te volgen, want de methodiek heeft zijn verdiensten en beperkingen, wat de Nationale Bank ook zelf vermeldt. U kunt het meest recente ERMG-weekrapport – dat van 15 juni – lezen, en daarin ontwaart u een genuanceerd beeld. Ik ga niet alle resultaten meegeven, maar als je kijkt naar de verschillende sectoren, zie je grote verschillen. Ik geef drie voorbeelden.

De non-foodhandel rapporteerde een omzetverlies van 86 procent tussen maart en april. Dit herstelde zich ondertussen naar een geraamd verlies van 12 procent. De horeca rapporteerde een omzetverlies van 95 procent op het hoogtepunt van de sluitingsperiode. Met de bevraging van 9 juni sprak men toch al van een afname van 75 procent. Het is uitkijken naar het volgende meetpunt. De vastgoedsector kende periodes met een omzetsdaling tot 60 procent; in juni sprak men nog van 9 procent. U ziet dus dat daar enorme evoluties in zitten.

In Vlaanderen hebben we ongeveer 600.000 bedrijven. Daarnaast is er ook nog een groep vzw's die getroffen zijn door de coronacrisis. De omzetcijfers zijn niet altijd publiek beschikbaar. Van zelfstandigen, waarvan er zo'n 350.000 zijn, en van meer dan 90 procent van de jaarrekeningplichtige bedrijven met hoofdzetel in Vlaanderen, kennen we geen omzet. Het is dus een beetje koffiedik kijken. Het is goed om de vinger aan de pols te houden, maar we kunnen nog geen definitieve conclusies trekken.

Wat de evolutie betreft, heeft mijn administratie eigenlijk geen andere cijfers buiten de ERMG-schattingen. We volgen alles uiteraard zeer goed op. We hebben al een omvangrijk pakket aan gepaste en gerichte maatregelen genomen en we werken aan een economisch en maatschappelijk relanceplan. Daarvoor kijken we eerst uit naar de bevindingen van de expertencomités die daartoe zijn opgericht. Het is van belang dat mensen consumeren, zeker in de sectoren waar we nu over spreken, collega De Vreese, want als mensen niet consumeren, dan gaan die sectoren gewoon kapot.

Uiteraard overleggen wij veel, binnen het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). De conclusies staan grotendeels opgenomen in de SERV-adviezen rond het opnieuw opstarten van de economie en de arbeidsmarkt.

We hebben specifiek voor de detailhandel een rondetafel georganiseerd met de partners uit het stakeholdersplatform detailhandel, namelijk UNIZO, Comeos, Voka, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en VLAIO. Die experts komen nu samen, op uitnodiging van mijn kabinet, om daar de postcoronaperiode goed in kaart te brengen.

Lokale besturen nemen uiteraard ook maatregelen. Er is de voorbije jaren door VLAIO ook heel sterk geïnvesteerd in het uitbouwen van een netwerk qua lokale economie. Dat werpt nu ook zijn vruchten af. Ik voel dat die mensen elkaar heel snel en vlot kunnen bereiken. Bij VLAIO zijn dat de relatiebeheerders lokale besturen, maar ook gemeenten kunnen deelnemen aan de Overlegtafels Economie. Ze zijn daar een vertrouwd gezicht. Die zijn de voorbije periode veelvuldig geconsulteerd door steden en gemeenten.

Gemeenten kunnen ook de publiek gemaakte cijfers raadplegen om een algemeen beeld te krijgen. Heel wat gemeenten hebben me gevraagd of ze zouden kunnen weten wie allemaal hinderpremies heeft gevraagd in de eigen gemeente. Zo kan men immers een beleid op maat van de gemeente voeren. Men ziet dan waar de getroffen bedrijven zijn. Men weet dat niet altijd. Men kan zo ook zien wie die niet heeft aangevraagd. Gelet op de regels inzake privacy moet er daarvoor een overeenkomst worden afgesloten tussen de gemeente en VLAIO. Er zijn nu al 21 zulke overeenkomsten. Die staan ook op de website van VLAIO. Ik wil echter alle gemeenten stimuleren om zo'n overeenkomst af te sluiten, want dat kan een heel goed instrument zijn. Ik denk trouwens dat het collega Vanryckeghem is geweest die als eerste heeft gevraagd om zo'n inzage te kunnen krijgen, omdat dat voor zijn lokaal beleid van belang kan zijn.

De VVSG heeft in nauwe samenwerking met en met financiële steun van VLAIO in de jongste week overlegtafels georganiseerd met betrekking tot de heropstart en de maatregelen voor detailhandel, ambulante handel, kermissen en evenementen. Dat heeft geresulteerd in publicaties, die onder alle gemeenten worden verspreid en ook beschikbaar zijn op de coronapagina op de website van de VVSG.

Er is dus heel veel werk aan de winkel, maar er zijn ook heel nauwe banden met de lokale besturen, die onmisbaar zijn als relancepartner voor de komende periode.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Het is inderdaad belangrijk om onze welvaart in Vlaanderen zo veel mogelijk op peil te houden, om de vinger aan de pols te houden en goed te monitoren. Mijn collega Ronse en ikzelf zullen ook proberen de vinger aan de pols te houden door een aantal bedrijfsbezoeken te doen. We gaan de volgende weken honderd bedrijven in West-Vlaanderen bezoeken om te horen wat er leeft bij onze ondernemingen, bij onze handelaars. Dan kunnen wij daarover ook in het parlement terugkoppelen.

Inzetten op een optimale informatiedoorstroming lijkt me zeer belangrijk, net als inzetten op die monitoring, zodat wij, maar ook de lokale besturen op de juiste problemen kunnen focussen.

Ik heb nog één bijkomende vraag. Van 18 maart tot en met 17 juni 2020 schortte de Federale Regering tijdelijk de handhavingsmaatregelen op voor ondernemers met schulden, het zogenaamde moratorium. Een ondernemer met schulden werd dus beschermd tegen inbeslagname en faillissement. De voorwaarde was wel dat die ondernemers op 18 maart nog in goeden doen waren. UNIZO West-Vlaanderen roept ondernemers op om de komende weken en maanden overleg te verkiezen boven ingebrekestellingen of juridische procedures, wat natuurlijk niet zo vanzelfsprekend is. Minister, welk effect verwacht u van de beëindiging van dat moratorium?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is in eerste instantie bijzonder goed dat u ook de vinger aan de pols houdt. Ik denk dat iedereen dat ook op een goede manier doet.

Ik kan nu niet zeggen wat ik precies verwacht van het beëindigen van het moratorium. We zullen moeten bekijken wat de effecten zullen zijn. Ik zal ook wat dat betreft de vinger aan de pols houden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat de komende maanden inderdaad cruciaal zullen zijn om te zien welk effect dat allemaal heeft. Ook september wordt een belangrijke maand om te zien hoe het gaat met onze bedrijven. Samen met u wachten we af welke impact de volledige coronacrisis nog verder zal hebben op onze ondernemingen, op onze kmo's, op onze kleine zelfstandigen.

Zoals u zegt, daar kunnen we de omzet moeilijk inschatten. Een aantal ondernemers zal zich tijdens de coronacrisis goed hebben kunnen handhaven, maar er zullen er zeker ook zijn die het in de komende maanden moeilijk zullen krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kennis bij ondernemers van de uitbreiding van de Winwinlening – 2757 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): De afgelopen weken is de Winwinlening versterkt en aantrekkelijker gemaakt, maar de bekendheid ervan is altijd al een beetje een zeer geweest voor ondernemers en vooral voor mensen die ervan gebruik moeten maken. Het is weinig bekend bij mensen als middel om ondernemingen te financieren, maar ook als middel om er financieel voordeel uit te halen.

In mijn eigen provincie, Vlaams-Brabant, is het gebruik helemaal ondermaats. Minister, hoe kunnen we de Winwinlening aantrekkelijker maken? Is er een specifieke reden waarom die in Vlaams-Brabant zo weinig wordt opgemerkt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vande Reyde, dit is een interessante vraag. De Winwinlening is in de loop der jaren uitgegroeid tot een heel populair instrument om onze kmo's aan financiering te helpen. Vorig jaar alleen al werden er 2630 nieuwe winwinleningen verstrekt, voor een totaal bedrag van 62,5 miljoen euro. Sinds de start in 2006 werd al bijna een half miljard euro aan kapitaal gemobiliseerd via de Winwinlening. Er werden er in totaal meer dan 19.000 geregistreerd. Dat is dus wel oké. Precies door die bekendheid hebben we gekozen voor een versoepeling en een uitbreiding.

Vlaams-Brabant dan. Het is cruciaal om aan te stippen dat Vlaams-Brabant niet alleen qua aantal winwinleningen de vierde plaats inneemt. Het is ook de vierde provincie in termen van bevolkingscijfers en qua aantal btw-plichtige ondernemingen dat er een maatschappelijke zetel heeft. Vlaams-Brabant is nu eenmaal een kleinere provincie.

We mogen vooral de situatie niet alleen op basis van absolute cijfers benaderen. Als men het aantal winwinleningen per inwoner gaat bekijken, blijkt dat Vlaams-Brabant bijna op dezelfde hoogte staat als de provincie Antwerpen. Bekijkt men het aantal

winwinleningen per btw-plichtige onderneming met maatschappelijke zetel in Vlaams-Brabant, dan doet Vlaams-Brabant het zelfs gevoeliger beter dan Antwerpen.

In concrete cijfers uitgedrukt: in 2018 telde Vlaamse Brabant 16,4 procent van de ondernemingen en werden er 15,5 procent van de winwinleningen geregistreerd. Dit lijkt me een goede manier om ernaar te kijken.

Ik ben het wel absoluut met u eens dat we ervoor moeten zorgen dat de Winwinlening voldoende bekend is, daar waar men ze nodig heeft. Ik kan bevestigen dat kredietnemers/ondernemingen en kredietgevers/particulieren in alle provincies toegang hebben tot dezelfde communicatiekanalen en op dezelfde manier worden geïnformeerd door PMV/z, en door partners als het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de ondernemersorganisaties.

Sinds de principiële goedkeuring binnen de Vlaamse Regering van de uitbreiding van de Winwinlening in het kader van het Vlaamse herstelplan, wordt hierover intensief gecommuniceerd. De uitbreiding werd toegelicht via de media, zowel tv als pers. Daarnaast wordt de uitbreiding ook al aangekondigd op de website van PMV/z, die bij de doelgroep goed bekend is. Wanneer de decreetwijziging in werking treedt, zal PMV/z over de uitbreiding van de Winwinlening ook een ruimere communicatie opstarten.

Naar aanleiding van de uitbreiding van de Winwinlening in het kader van het herstelplan gaan we ook een specifieke informatiecampagne op poten zetten. We zitten nu samen met VLAIO en met PMV/z over hoe we die concreet op de meest doeltreffende manier kunnen aanpakken.

We kunnen dus overal nog een tandje bij steken. De cijfers zijn heel goed, maar er zal heel veel geld nodig zijn bij de bedrijven in de komende periode. We gaan dat dus overal, niet alleen in Vlaams-Brabant, maar ook in Vlaams-Brabant, ruim in de markt zetten in de komende periode.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor die statistische informatie.

Er is in Vlaanderen en in België in het algemeen een ruimere problematiek. Er hangt een stigma rond het investeren in bedrijven, rond uw geld in iets anders steken dan in een spaarboekje. Wij Vlamingen zijn daar heel gevoelig voor. We moeten misschien verder gaan dan informatiecampagnes en kanalen om dat te doorbreken. Ik zie nu mooie filmpjes vanuit Toerisme. Matteo Simoni, die uit het water in Limburg verrijst en zo. We moeten die vibe geven wanneer het over investeren gaat. We moeten echt laten zien dat wie investeert de economie helpt, dat je er zelf ook door op vooruitgaat. Maak daar sexy campagnes voor, socialemediacampagnes. Zorg ervoor dat jonge mensen dat ook zien.

Ik las de afgelopen weken dat jonge mensen meer dan ooit beginnen met beleggen omdat zij ook door hebben dat het spaarboekje niet interessant is. Zij realiseren zich dat ze nog minstens veertig jaar zullen werken, en dat het tijd is dat ze daarover nadenken. Maak hen enthousiast over de mogelijkheden die er bestaan. We moeten dat uit het duffe, risicovolle sfeertje halen. Zeker met de creatie van het Welvaartsfonds mogen het niet enkel de usual suspects zijn die daar de voordelen van zien. We moeten dat bij de brede massa terecht laten komen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga zeker niet zelf uit het water rijzen om de winwinlening aan te kondigen. Ik weet ook niet of dat veel positieve effecten zou

hebben, al kan ik heel goed zwemmen. Uit het water rijzen is nog iets anders dan zwemmen.

Ik ben het er wel mee eens dat we dit zeker de komende periode moeten doen. Onze instrumenten vind ik schitterend: de werking van de PMV en Gigarant, de manier waarop we ondersteunen. Maar het kan zeker bij een breder publiek nog bekender worden.

Tegelijk moeten we ook wel op de risico's wijzen want je bent nooit zeker. Met een spaarboekje heb je meer zekerheid. De win-winlening is ook weer iets anders dan hetriendenaandeel. We zullen zeker onderzoeken hoe we in de komende periode op een atypische wijze de populariteit nog wat kunnen aanzwengelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.